Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 244 | Łódź, Czwartek, 20 października 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ׳ תשרי תרצ״ג | № 244

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הינדענבורג אראפגעפאלען
פון א שטאק טרעפען אוז איז ערנסט קראנק

בערלין, 19. (ספ. טעל.) דער פרעזידענט הינדענבורג איז אראפגעפאלען פון א שטאק שטיגען ער איז פערוואונדעט געווארען.
מ׳גיט איבער, אז ער איז ערנסט קראנק.

פויזנער משפטים

פויזען, 19. (ספ. טעל.) פאר׳ן קרייז-געריכט אין פויזען האט זיך אפגעשפילט דער עפילאג פון די אנטי-יודישע געשעהענישען אויפ׳ן פרייהייטס-פלאץ. דאס געריכט האט פעראורטיילט דעם בעשולדיג טען לושאק אויף 10 חדשים טורמע פאר׳ן שלאגען דעם קונסט-מאלער, פראפ. דאלזשיצקי.
די איבריגע בעשולדיגטע זענען מחמת מאנגעל אין בעווייזען, פריי געשפראכען געווארען.

טשעכאסלאוואקישער פרעמיער אודרזשאל האט זיך אנגעבען אין דימיסיע.

הערריאָט רעדט
וועגען דעם, וואס ער טוט אויף איז פראנקרייך

פאריז, 19. (ספ. טעל.) אויף א באנקעט, וואס איז געמאכט אראנזשירט געווארען דורך דער פראווינציעלער פרעסע האט הערריא געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צ. א. געזאגט:
פראנקרייך ווערט דורך איינציגע בעקעמפט, און דורך אנדערע שלעכט פערשטאנען. איך בעגעגען זיך אפט מיט א ווידערווילען בנוגע אונזער לאנד, וואס איז זיך סומך אויפ׳ן נישט פערשטיין אונזערע הצטרכות׳ן און אינטערעסען.
דאס דערהאלטען דעם שלום, צו וועלכען די מענשהייט שטרעבט אזוי, איז נישט פון די גאר לייכטע זאכען.
דער נויטיגסטער בעדינג פאר׳ן דערהאלטען דעם שלום איז דאס איז וועגן דאס רעכטמעסיגקייט.
פראנקרייך קאן קיינער נישט פארווארפען, אז זי האט עובר געווען אויף איהרע התחייבות׳ן.
פראנקרייך ארבייט מיט גרויס אנשטרענגונג, כדי צו פערזיכערען די זיכערקייט נישט נאר פאר זיך, נאר אויך פאר די פערבינדעטע.
ער, הערריא, שיצט פראנקרייך נישט, ווי א פאטער שיצט זיינע קינדער, נאר ווי א מענש, וואס איז ביי דעם סוף פון זיינע יאהרען געקומען צו דער גרויסער דערקענטעניש, און פונ׳ם גרויסען ספר החיים שעפט ער די אנווייזונגען, אויף וואס פאר אנ׳אופן בעסער צו דינען זיין לאנד.

דער סאציאליזם אין שפאניען

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער ארבייטס-קאנפעדעראציע, זשוהא, וועלכער געפינט זיך איצט אין שפאניען, האט דערקלערט צ. א. פאר׳ן קארעס-פאנדענט פון האוואס, אז די שפאנישע ארבייטער-ארגאניזאציע איז איינע פון די מעכטיגסטע, און אז דער סאציאליזם האט א גרויסע השפעה אויפ׳ן פערלויף פון די פאליטישע געשעהענישען אין שפאניען.

אונזער נייער ראמאן
משפחות אין פלאמען
הויבט זיך אן צו דרוקען אין מארגענדיגען נומער פון
„נייעם פאלקסבלאט"

דער נייער ראמאן וועט אריינפיהרען די לעזער אין לעבען פון די יודישע גבירישע הייזער, וועלכע זענען אונטערגעגאנגען און חרוב געווארען אין די לעצטע קריזיס-יאהרען.

דער נייער ראמאן וועט אויפדעקען אלע פערבארגענע סודות אין די דאזיגע הסידיש-נגידישע הייזער, אלע סענסאציאנעלע פאסירונגען, וואס זענען דארט פארגעקומען, אלע אידעאלע ליבעס, וואס זענען דארט געפיהרט געווארען און אלע פערברעכענס, וואס זענען דארט בעגאנגען געווארען.

דער נייער ראמאן וועט געבען א פולשטענדיגע אפשפיגלונג פון דער בעציהונג פון עלטערן צו קינדער און קינדער צו עלטערן אין די יודיש-גבירישע הייזער און איבערגעבען די טראגעדיע פון א מאמען, וועלכע ס׳קומט אויס צו וואלגערן זיך אין גאס ביי איהרע גבירישע קינדער.

אונזער נייער ראמאן וועט זיין דער סענסאציאנעלסטער, וואס איז געדרוקט געווארען ביז-איצט אין די צייטונגען.

קיינער טאר נישט פערפעהלען צו לייענען
דעם אנהויב פון אונזער נייעם ראמאן
„משפחות אין פלאמען"
מארגען אין
„נייעם פאלקסבלאט"

טיטולעסקו עקשנ׳ט זיך

וויען, 19 (ספ. טעל.)
לויט ידיעות פון בוקארעשט, איז בעת דער נעכטיגער קאנפערענץ צווישען מאניו׳ן און טיטולעסקו׳ן נישט געקומען צו קיין הסכם.
מען דארף זיך, אלוא, רעכענען, מיט דער מעגליכקייט, אז טיטולעסקו וועט נישט אריין אין מאניו׳ס נייע רעגירונג.

א שטורעם-ווינט

לייפציג, 19 (ספ. טעל.)
איבער זאקסען איז נעכטען אדורך א געוואלדיגער שטורעם, וואס האט אנגעמאכט גרויסע היזקות אין די בנינים און בעוואלדונג.
אין דער געגענד ראטא איז, אונטער׳ן אנגריף פון שטורעם, איינגעפאלען א קלויסטער-טורעם.
די שטיקער מויער האבען שווער פערוואונדעט עטליכע ארבייטער, וועלכע זענען גראד פערבייגעגאנגען דעם קלויסטער.

מאקדאנאלד, אלס פארזיצער פון דער ווירטשאפטס-קאנפערענץ

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
מאקדאנאלד האט נעכטען דערקלעהרט אין פארלאמענט, אז ער איז איינגעלאדענט געווארען צו איבערנעהמען דעם פארזיץ אין דער וועלט-קאנפערענץ פאר ווירטשאפטס-ענינים, און אז ער וועט די דאזיגע איינלאדונג אננעמען.

קאנפיסקירט א טראנספארט געוועהר

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
די פרעסע איז מודיע וועגען דעם קאנפיסקירען דורך דער האלענדישער מאכט אין ראטערדאם א גרעסערען טראנספארט געוועהר און אמוניציע, וואס איז בעשטימט געווארען פאר דייטשלאנד.

אנ׳אויטא אריין אין טייך

ליאן, 19 (ספ. טעל.)
לע׳ם בריאנסאן האט א האלב-לאסט-אויטא, מיט וועלכען עס זענען געפאהרען 7 פערזאן, איבערגעבראכען דעם פארענטש פון א בריק, און איז אריינגעפאלען אינ׳ם טייך דיראנס.
4 פערזאן זענען דערטרונקען געווארען, און 3 זענען שווער-פערוואונדעט.

זאל פון שטאט-ראט, פאמארסקע 18.
זונטאג, ד. 23-טן ד. ח., 10 א זייגער פרי קומט פאר
א רעציטאציע-פרימארגן
פון באליבטען ארטיסט און רעציטאטאר
יעקב ווייסליץ
אין פראגראם: הומארעסקען, נאוועלן, פראגמענטען, און פאעזיע פון י. ל. פרץ, י. מ. ווייסענבערג,
:–: י. אפאטאשו, שלום עליכם, מ. נאדיר א.א. :–:
בילעטען צום פרייז פון 75 גר. ביז 1 זל. שוין צו באקומען אין ארבעטער-ווינקל, פאלודניאווע 20.
6401

מיר עמפפעהלען אויף יום-טוב
גלאז, פארצעלאן, קרישטאל
אינלענדישע און אויסלענדישע אין א גרויסען אויסוואהל
צו בילליגע פרייזען
Warszawiak i Gurman
dawn. **ĆMIELÓW**
Łódź, Piotrkowska 31, tel. 156-89.

ברידער-קאמפן אין ארץ-ישראל

פיל פערוואונדעטע יוד. ארבייטער און מאסן-ארעסטן

ירושלים, 19. (יט"א טעלעגראפיש) זייט א וואך צייט קומען פאר געשלעגן צווישן די הסתדרות-מיטגלידער מיט די נייעגטשטאנענער רעוויזיאניסטישער ארבייטער-ארגאניזאציע. פון בײדע זייטן זענען דא פיל פערוואונדעטע. פאליציי האט ארעסטירט פיל יודישע ארבייטער. א דאנק דער אינטערווענץ, איז אין תל-אביב'ער מאגיסטראט געשלאסן געווארן צווישן ביידע צדדים א צייטווייליגער שלום אויף א חודש צייט, ווי מ'רעכנט, וועט דער סכסוך אין משך פון דעם חודש אויסגעגליכן ווערן.

ירושלים, 19. (יט"א טעלעגראפיש) נישט קוקענדיג אויף דעם צייטווייליג געשלאסענעם שלום, איז ווידער אויסגעבראכן געשלעגן מיט די רעוויזיאניסטישע שטרייק ברעכער אין פרומקין'ס ביסקוויט פאבריק, בעת די געשלעגן זענען 2 רעוויזיאניסטן שווער פערוואונדעט געווארן, אויך אנדערע 5 יודישע ארבייטער זענען לייכט פערוואונדעט געווארן. אויך צוויי פאליציאנטן זענען פערוואונדעט געווארן. 15 ארבייטער זענען ארעסטירט געווארן.

תל אביב, 19. (יט"א טעלעגראפיש) די געשלעגן צווישן די הסתדרות-מיטגלידער מיט די רעוויזיאניסטן, האבן זיך איבערגעטראגן קיין תל-אביב.

אין שטאט-ראט איז צוליב דעם פארגעקומען א דרינגענדע זיצונג, אויף וועלכער ס'איז ארויסגעגעבן געווארן אן אויפרוף, זאפארט אפצושטעלן די ברידער-קאמפן אין ארץ-ישראל.

פאראגוואי זיגט

אסונסיאן, 19. (ספ. טעל.) אין דעם בעוואפנטען קאנפליקט צווישן פאראגוואי און באליוויען הויבט אן די שאנסען פון נצחון אריבערצוגיין אויף דער זייט פון פאראגוואי.

די עיקר-סיבה פון די לעצטע מפלות פון דער באליווישער ארמיי, איז די דעפעקטיווע פערבינדונג פון דער דאזיגער ארמיי מיט'ן צענטרום לאנד.

די צאהל פעררעגיסטרירטע ארבייטסלאזע

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

די צאהל פון די ארבייטסלאזע, וואס זענען פערעגיסטרירט אין "פופ" האט בעטראפען דעם 15 ד. ח. 146.068 פערזאן.

טרעביטש-לינקאלן ווידער ארעסטירט

ברעסלוי, 19 (ספ. טעל.)

אויף דער דייטשער גרעניץ איז ארעסטירט געווארן דער בעקאנטער שפיאן טרעביטש-לינקאלן.

ער איז געקומען פון כינע.

מ'האט ביי איהם געפונען א פאס מיט א וויזע קיין דייטשלאנד.

ער איז געווען אנגעטון אין א מלבוש פון א בודיסטישען גייסטליכען.

ענגלאנד — סאוויעטען

מאסקווע, 19 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען אפזאגען דורך ענגלאנד דעם האנדעלס-פראוויזאריום מיט די סאוויעטען איז דאן אנגעקומען שפעט ביינאכט.

די מאסקווער פרעסע ברענגט זי אויף די ערשטע זייטען אהן פירושים.

אין די פאליטישע קרייזען האלט מען עס פאר א פועל יוצא פון דער קאנפערענץ אין אטאווא און אלס א קאנסעקווענץ פון דעם וואוקס פון די קאנסערוואטיסטישע השפעות אין מאקדאנאלד'ס רעגירונג.

געשלעג צווישן יוד. ספארטלער און היטלעריסטן אין געריכט-זאל

7 פערזאן פערוואונדעט און 12 ארעסטירט

ווין, 19. (יט"א טעלעגראפיש) אין היגען געריכט איז פארגעקומען א פראצעס געגען א היטלעריסט, וועלכער האט פערוואונדעט א יוד, און זאל איז אויסגעבראכן א געשלעג צווישן יודישע ספארטלער און היטלעריסטען, פון ביידע זייטען זענען 7 פערוואונדעט געווארן. פאליציי האט ארעסטירט 6 היטלעריסטען און 6 יודען.

גרויסע דעמאנסטראציע אין ווין געגען די שלום-טראקטאטן וואס האבן צושניטן עסטרייך אויף שטיקער

אפגעשטעלט די אויספארשונג ארום ראש-השנה-אנפאל אויף א מנין אין ווין

די אנפאלער בעפרייט
האקענקרייצלערישע פרעסע טריומפירט

ווין, (יט"א). די פראקוראטור האט אפגעשטעלט די שטראף-אויספארשונג וועגען אנפאל פון די נאציאנאל-סאציאליסטען דעם צווייטען טאג ראש השנה אין אוונט אויף דעם יודישען קאפע-הויז אין דער שפערל-גאס, וואו עס איז אויף יום-טוב געווען איינגעארדנט א מנין. גלייכצייטיג זענען בעפרייט געווארן די דערמאלט ארעסטירטע דריי נאציס, וועלכע האבן אויך צוריקבעקומען די ביי זיי קאנפיסקירטע מכשירים, די אונטערזוכונג זאל האבן פעסטגעשטעלט, אז עס איז כלומרשט בכלל קיין אנפאל אויף א "פריוואט געבעט-הויז" (מנין) נישט פארגעקומען, מחמת בעת'ן אנפאל איז דער לאקאל שוין ווידער געווען א קאפע-הויז, און, צווייטנס, אז קיין נאצי-מאן האט נישט איבערגעטרעטן די שוועל פון יענעם לאקאל.

די היטלער-פרעסע טריאומפירט איבער'ן רעזולטאט פון דער געריכטס-אויספארשונג און דראהט צו פערפיהרען רכילות-פראצעסן געגען דער לינקער פרעסע פאר "פאלשע בעריכטען", ווייטער פאדערט די האקענקרייצלער ענטשעדיגונג פאר די אונשולדיג-ארעסטירטע און א דיסציפלינאר-אקציע געגען דעם יודישען פאליציי-אינספעקטאר, וועלכער האט איבערוואכט די ארדנונג אין קווארטאל. וואו עס געפינט זיך דאס קאפע-הויז, און אויף וועמעס פעראָרדנונג עס איז פערפיהרט געווארן די אויספארשונג און עס זענען ארעסטירט געווארן די דריי האקענקרייצלער, לסוף פאדערט די היטלער-פרעסע צו פערפיהרען אן אויספארשונג מיט'ן צוועק פעסטצושטעלען, ווער עס האט געשאסען צו די האקענקרייצלער פון דעם קאפע-הויז אין דער שפערל-גאס.

וועגען הילף פאר די יודען אין תימן

ירושלים (יט"א) דער צענטראל-קאמיטעט פון די תימנ'ער יודען אין א"י האט פערעפענטליכט אן אפעל צום וועלט-יודענטום וועגען קומען צו הילף דער יודישער בעפעלקערונג אין אדען, וואס ליידט אזוי שווער פון אנטי-יודישען טערארר פון די אראבער. אין אפעל רעדט זיך וועגען שאפען מיטלען, וואס זאלען ערמעגליכען יודען פון אדען צו עמיגרירען קיין א"י. דער אפעל ענדיגט זיך מיט די ווערטער: "לאמיר וועניגסטענס ראטעווען א טייל פון אונזערע פערפאלגטע ברידער אין אדען".

מכוח דער קאנפערענץ פון פיער

צוויי ווערסיאס פון דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) "דיילי טעלעגראף" איז מודיע, אז די היינטיגע זיצונג פונ'ם ענגלישען קאבינעט וועט אויך זיין געווידמעט דער פראגע פון צוזאמענרופען די קאנפערענץ פון די 4 גרויסע מלוכות.

דער ענגלישער אמבאסאדאר אין פאריז, לארד טירעל זאל האבן נעכטען אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט העריא'ן, מכוח דעם ארט, וואו די קאנפערענץ זאל צוזאמענגערופען ווערען.

די ענגלישע רעגירונג — שרייבט דער "דיילי טעלעגראף" — האט פאר זיך צוויי מעגליכקייטען: אדער פראפאנירען לאזאן אנשטאט גענף, אלס בעראטונגס-ארט, אדער פארלייגען צו פערעפענטליכען א בשותפותדיגע דעקלאראציע, אונטערגעחתמעט דורך ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען און די איבריגע אונטערגעשריבענע אויפ'ן ווערסאילער טראקטאט.

אין דער דאזיגער דעקלאראציע דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז די קריגס-קלויזולעס פונ'ם ווערסאילער טראקטאט קאנען נישט געענדערט ווערען דורך אן איינזייטיגען בעשלוס, נאר בלויז אויפ'ן גרונד פון אן אלגעמיינעם הסכם.

די צייטונג איז זיך משער, אז אזא מין דעקלאראציע וואלט דערלויבט דייטשלאנד צוצוטרעטען צו די בעראטונגען פון דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ, ובפרט נאך דעריבער, ווייל עס איז פעראן א פראיעקט, אז אין דער דאזיגער דעקלאראציע זאל זיך געפינען א בעשלוס — דאס פאר דייטשלאנד זאל טעארעטיש אנערקענט ווערען דאס רעכט פאר גלייכער בעוואפענונג.

בערלין, 19. (ספ. טעל.) אין די דייטשע רעגירונגס-קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אז מחמת דעם קאטעגארישען אפזאג פון דער דייטשער רעגירונג אנטייל צו נעהמען אין דער קאנפערענץ פון פיער, אין גענף — וועט קיין שום קאנפערענץ מכוח די דייטשע בעוואפענונגען נישט פארקומען איידער עס וועלען אדורכגעפיהרט ווערען די דייטשע וואהלען.

ערשט אין העלפט נאוועמבער, קאן מען רעכענען, אז דער בעטייליגונג פון א וואסערער נישט איז פערמיטלער-שאפט צווישען דער פראנצויזישער און דער דייטשער רעגירונג.

היצן אין גריכענלאנד

אטען, 19 (ספ. טעל.)

דער הייאהריגער זומער האלט זיך אין גריכענלאנד מיט גרויס עקשנות.

אין אטען איז נאך איצט 31 גראד היץ אין שאטען.

שוין אכט אינערפריה גרייכט די היץ ביז 20 גראד.

אזא לאנגען אנהאלטען פון דעם הייסען זומער און פון דעם מאנגעל אין רעגענס האט מען שוין פון לאנג נישט נאטירט.

ס'איז דא א יש אומרים, אז די סיבה דערפון איז — די ערד-אויפטרייסלונגען, וואס דויערן נאך ביז איצט.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 72-221
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9—1 און פון 4 ביז 7 30 אוונט.
1601

פאר גאלד, בריליאנטן, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אוונט

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
בילצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געפינט זיך נאר
אין פראנט, II שטאק

גארדינען-פאבריק
לייטונג: איזאק בער
לאדז, פיעטריקאווער 21
אין צווייטען הויף, ערשטער שטאק.
עמפפעהלט פארהאנגען, קאפע-ראלעטען, ווישראזשען, סטאמינע, טיולענע, שירעלקאווע, פילע,
די נייעסטע מאדעלען
אין גרויסען אויסוואהל
צו די בילינסטע פרייזען.
רעעלע בעהאנדלונג!
קומט און איבערצייגט אייך!

פיל גליק ווינשען מיר דיר ליבער ברודער און שוואגער
נתן גרינבערג צו דעם תנאים מיט פרל. חיה לעהרמאן
וועלכע איז פארגעקומען אין תל-אביב.
זאל אייער לעבענס-וועג מיט בלומען בעצירט זיין!
סאלא, שלום, עדווא און מיניא האראווישטש
דארא און שימעק גרינבערג.
רעגינא, אברהם און אנדזיא.

מזל-טוב! א הארציגען מזל טוב ווינשען מיר אונזער ליבען זוהן און ברודער
נתן גרינבערג
צו זיין פערלאבונג מיט פרל.
חיה לעהרמאן
וועלכע איז פארגעקומען אין תל-אביב
איטשע און בלימה גרינבערג.

קאָמיסאַר פון קרן קימת אין פוילען

דעפעשע פון אוסישקין׳ען צום דעלעגאַט פון נאַצ. פאַנד מאיר האזרחי

וואַרשאַ, 19. (יט״א טעלעפאָניש) דער דע־לעגאַט פון הויפּט־ביוראָ פון נאַציאָנאַל־פאָנד מאיר האזרחי, האָט בעקומען אַ דעפּעשע פון אוסישקין׳ען, אין וועלכער אוסישקין בעאויפטראַגט מאיר האזרחי׳ן צו ענדיגען די לייטונג פון קרן־קימת אין פוילען. — ס׳קען נישט געדולדעט ווערען, שרייבט אוסישקין, אַז אין דער לייטונג זאָלען פאָרקומען פּאַרטיי־קאַמפען אַרום דעם נאַציאָנאַל־פאָנד. אוסישקין בע־שטימט גלייכצייטיג דעם דעלעגאַט מאיר האזרחי אַלס הויפּט־קאָמיסאַר פון קרן־קימת אין פוילען.

דערטרונקען געוואָרען א פוי־לישער פּאָלקאָווניק

סאַנאָק, 19 (טעלעפאָניש).

דער פּאָלקאָווניק דלוזשניאַקעוויטש האָט היינט געמאכט א שפּאַציר אויף א לודקע צוזאַמען מיט׳ן פּאָרוטשניק פּלאָרקאָווסקי.

ל׳ע׳ם פשעמישל האָט זיך די לודקע איבער־געקעהרט. און דער פּאָלקאָווניק איז דערטרונקען געוואָרען.

דער פּאָרוטשניק האָט זיך געראַטעוועט.

ענטדעקט א פאַבריקעל פון פאַלש געלד

קאַטאָוויץ, 19 (טעלעפאָניש)

די פּאָליציי האָט אין וואָלבראָם ענטדעקט א פאַבריקעל פון 10־ער, 5 ער און 2־ער פאַלשע זלאָטעס.

עס זענען ארעסטירט געוואָרען 5 פּערזאָן.

יודען זאָלען פערלאָזען ליטע...

א שיינע מעשה — עס זאָל, חלילה, ווערען אויס ליטוואַקעס אויף דער וועלט

קאָוונאָ, 19 (ספּ. טעל.)

די יודישע פּרעסע אין ליטע האָט פערעפענט־ליכט א ידיעה, וואָס האָט געמאַכט א שטאַר־קען איינדרוק אין׳ם גאַנצען לאַנד.

לויט דער דאָזיגער ידיעה, זאָל דער אַמערי־קאַנער יודישער מיליאָנער, א געוויסער האלווי, וועלכער שטאַמט פון קאָוונאָ, האָבען בדעה ארי בערצופיהרען אַלע יודען פון ליטע און די פּערי־אייניגטע שטאַטען.

האלווי ׳ זאָל שוין האָבען דערלאַנגט דער וואַשינגטאָנער רעגירונג א בקשה וועגען דערלויבען איהם אדורכפיהרען דעם דאָזיגען פּראָיעקט.

דער קריזיס אין רומעניען צוליב׳ן נישט־אנגרייפס־אפּמאַך מיט די סאָוועטען

לינקס: מאַניו, וועלכער האָט בעקומען די מיסיע צו בילדען די רעגירונג.

רעכטס; דער דימיסיאָנירטער פּרעמיער וואַידאַ וואָיעוואָד.

בעריהמטער יודיש־דייטשער כעמיקער

געוועהלט אין דער שוועדיש־וויסענ־שאַפטליכער אקאַדעמיע

שטאָקהאָלם (יט״א)

דער בעריהמטער פּראָפ. ריכאַרד ווילשטעט־טער, וועלכער האָט אין 1915 בעקומען דעם נאָ־בעל־פּרייז, איז געוועהלט געוואָרען אלס מיטגליד פון דער שוועדישער אקאַדעמיע פון די וויסענ־שאַפטען. פּראָפ. ווילשטעטער איז א מיטגליד פון כמעט אַלע אייראָפּעאישע וויסענשאַפטליכע אקאַ־דעמיעס.

„מגרייט זיך" צו די וואַהלען אין דייטשלאַנד

בערלין, 19 (ספּ. טעל.)

די פּאָליטישע קאַמפּען הערען נישט. אין גלייך האָט מען געפונען א דערשטאָכענעם היט־לעריסט. ביינאַכט האָט מען דערשאָסען א סאָציא־ליסט.

אין לייפּציג זענען פאָרגעקומען עקסצעסען בעת א פערזאַמלונג פון דייטש־נאַציאָנאַלע. עס זענען דאָ א סך פערוואונדעטע.

פּאָליציי האָט אין בערלין און אויף דער פּראָווינץ דורכגעפיהרט א סך ארעסטען.

ענגלישער פונט פאַלט

לאָנדאָן, 19 (ספּ. טעל.) די בערזע באַטירט א גוואַלדיגע ירידה פון דעם פונט.

ער איז געפאַלען אויף אַ נ׳ערך פון 15 פּראָצענט. די ירידה הע־קלערט זיך מיט דער בעדייטענ־דער גאָכפּראַגע אויף פרעמדע וואַלוטען, כדי צו בעצאָהלען פאַר רויה־שטאָפען.

דאָס פאַלען פונ׳ם פונט האָט אַרויסגערופען דעם וואוקס פון די פּרייזען אויף גאָלד.

בערלין, 19. (ספּ. טעל.) מחמת דער ירידה פונ׳ם פונט האָט דייטשלאַנד געליטען גרויס היזק אין דעם פונטען פערקעהר.

רבנים, וואָס קענען נישט די רומענישע שפּראַך, וועלען מוזען דינען אין מיליטער

בוקאַרעשט, (י. ט. א.) לויט א פעראָרד־נונג, וואָס איז נאָר־וואָס פערעפענטליכט געוואָרען, וועלען די רבנים, וואָס וועלען ביז׳ן 30 אָקטאָבער ה. י. נישט אָפּגעבען קיין עקזאַמען פון דער רומענישער שפּראַך, אריינגעצויגען ווערען אי מיליטער־דינסט. אייגענטליך איז דאָס אויך ביז איצט פּראַקטיצירט געוואָרען, אָבער רבנים פלעגט מען אָבער פערעכענען צום „איבער־קאָנטינגענט" און זיי פלעגען פאַקטיש נישט דינען אין מיליטער. אויפ׳ן גרונד פון דער נייער פעראָרדנונג וועט אָבער די מיליטערישע רעקרוטירונגס־מאַכט להבא נישט אָנווענדען דאָס דאָזיגע ליבעראַלע סיסטעם און רבנים, וואָס וועלען נישט בעהערשען די לאַנד־שפּראַך, וועלען אריינגעצויגען ווערען אין מיליטער.

געגען די טעראָר־מעשים פון דער שטייער־מאַכט אין בעסאַראַביען

בוקאַרעשט (יט״א) פון צייט צו צייט קומען אָן פון בעסאַראַביען ידיעות וועגען טעראָר־מעשים פון דער, וואָס די דאָרטיגע שטייער־מאַכט ווענדעט אָן לגבי די שטייער־צאָהלער. בעזונדערס ליידט פון דעם דאָזיגען ווילקער די יודישע בעפעלקערונג דאָרט. מיכאל לאַנדואַ האָט מיט איינער וואָך צוריק ווער־גען דעם ענין אַריינגעטראָגען אַ מעמאָרענדום צום פינאַנס־מיניסטער און דאַרין אויסגערעכנט איינגע בעזונדערס שרייענדע פאַלען פון מיזשען מיסהאַנדלען יודישע סוחרים און הענדלער דורך די שטייער־בעאַמטע. איצט האָט דער פינאַנס־מי־ניסטער מיטגעטיילט דעם יודישען פּאַרלאַמענט־קלוב, אַז די אויספאָרשונג פון מיניסטעריום האָט בעשטעטיגט די פאַקטען, וואָס זענען געווען אויס־רעכנט אין דער יודישער אינטערפּעלאַציע און אַז די שולדיגע שטייער־בעאַמטע ווערען צוגעצויגען צו דינסטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט. די אַריינגמי־שונג פון דער צענטראַל־מאַכט האָט אַרויסגערופען אַ בערוהיגונג צווישען דער בעפעלקערונג אין בעסאַראַביען.

ענדעקישע סטודענטען רודערען

אויף דעם וואַרשאַווער אוניווערזיטעט

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) אויפ׳ן אוניווערסיטעט האָבען היינט געפלאַנט אָפּצוהאַלטען אַ מיטינג די ענדעקישע סטו־דענטען פון „בראַטניאַ פּאָמאָץ".

דער רעקטאָר פון אוניווערסיטעט האָט דעם מיטינג פערבאָטען.

די סטודענטען האָבען זיך דאַן פערזאַמעלט אויפ׳ן הויף פון אוניווערסיטעט און גענומען פער־טשעפּען די יודישע סטודענטען.

דערנאָך האָבען זיך די רייסערייען צווישען די ענדעקעס און די יודען איבערגעטראָגט אויפ׳ן יודי־דישען פאַקולטעט, אַזוי אַז בעת איינער פון די לעקציעס האָט דער פּראָפעסאָר אוועקגעזעצט די יודען לינקס, און די קריסטען — רעכטס...

אַ טייל פון די ענדעקישע סטודענטען האָט אָנ־געהאַלטען אַנ׳אונלעגאַלען מיטינג אין לאָקאַל פון זייערס אַנ׳אינסטיטוציע, וואו זיי האָבען פּראָטעס־טירט מכלומרשט געגען הענקערען דעם שכר־לימוד.

עס זענען אויך פאָרגעקומען צוזאַמענשטויסען מיט דער פּאָליציי.

15 פּערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען.

איינער פון די פּאָליציי־אַגענטען איז בע־וואָרפען געוואָרען מיט אייער.

די בלוטיגע ארבייטסלאָזע-עקסצעסען אין בעלפאַסט (ענגלאַנד)

א פּאַנצער-אויטא מיט פּאָליציי

די ערשטע בריוו־מאַרקע פון דער נייער מלוכה מאַנדזשוקאָ מיט׳ן בילד פון פּרעזידענט פּו־אי.

יודישער אנטייל אין דער רעטונגס-אקציע

פאַר די קרבנות פון דער גריכישער קאַטאַסטראָפע

סאַלאָניקי (יט״א) עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו רעאַליזירען פון פּראָיעקט וועגען עפענען אַ ספּעציעל־יודישע זאַמעל־אַקציע פאַר די קרבנות פון דער ערד־ציטערניש. דאָגעגען בעטייליגט זיך די יודישע בעפעלקערונג זעהר שטאַרק אין דער אַל־געמיינער רעטונגס־אַקציע. די יודישע קהלה אין סאַ־לאָניקי האָט אַסיגנירט פאַר די קרבנות פון דער קאַ־טאַסטראָפע 10 טויזענד דראַכמעס. איינע פון די גרעסטע שפּענדונגען האָט געטיילט דער רייכער יודישער טאַבאַק־סוחר שנור, בערך 400 טויזענד דראַכמעס.

קיין יודישע קרבנות זענען צווישען די געליטע־נע פון דער ערד־ציטערניש נישטא. דאָס רוב האָט געליטען די דאָרפישע בעפעלקערונג אַרום סאַלאָניקי.

פּראָפ. איינשטיינ׳ס געהאַלט

אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט ווערט פערוואַנדעלט אין א סטיפּענדיום

בריף־אויסטויש צווישען דייטשען בילדונגס־מיניסטער און פּראָפ. איינשטיין.

בערלין (יט״א) פּראָפ. אַלבערט איינשטיין האָט מיטגעטיילט דער בערלינער אוניווערזיטעט, אַז אָנהויבענדיג פון לויפענדען אקאַדעמישען יאָהר וועט ער יעדעס יאָהר פערברענגען 5 חדשים אין פּרינסטאָן (אַמעריקע) און איין חודש אין לאָנדאָן. און אַזוי אַרום וועט געקירצט ווערען זיין אויפענט־האַלט אין בערלין ביז 6 חדשים. פּראָפ. איינשטיין שטעלט דעריבער אין רשות פון בילדונגס־מיניסטער זיין פּראָפעסאָרען־געהאַלט.

ענטפערענדיג אויף פּראָפ. איינשטיינס בריף, האָט דער בילדונגס־מיניסטער איהם מיטגעטיילט, אַז די רעגירונג שעצט זעהר הויך פּראָפ. איינשטיינס וויסענשאַפטליכע טעטיגקייט און ער ווערט דעריבער געבעטען צו פערהאַלטען זיין קאַטעדער אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט. אויב אָבער פּראָפ. איינ־שטיין האָט בעשלאָסען צו פערצייכטען פון זיין גאַנ־צען אָדער טייל געהאַלט, וועט די רעגירונג שאַפען אַ סטיפּענדיום אויף פּראָפ. איינשטיינס נאָמען, איר־בערלאָזענדיג איהם דאָס רעכט צו פערוועלטען דאָס סטיפּענדיום לויט זיין איינזעהען.

פּראָפ. איינשטיין האָט מסכים געווען צו פער־וואַנדלען זיין געהאַלט אויף דער בערלינער אוני־ווערזיטעט אין א סטיפּענדיום.

לאדז, 20 אקטאבער 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 20 אקטאבער 1932

דער הנחות

ווען אלץ איז שוין חרוב

קנאפע ישועות ונחמות. דער האנדעל און די אינדוסטריע געפינען זיך אין א קאטאסטראפאלען צושטאנד, דער קאנסומענט איז פארארימט ביז'ן העכסטען גראד, צי קענען בײ אזא מצב די הנחות אין דעם צוואנגס־זונטאג־רוה עפעס מיטווירקען צו פארבעסערען די סיטואציע ?

די יודישע סיים דעפוטאטען האבען זינט יאהרען אנגעוויזען אויף דער שרעקליכער עוולה, וועלכע ווערט בעגאנגען לגבי הונדערטער טויזענדער יודישע סוחרים, קליינהענדלער און האנדווערקער־ווארשטאטען, וועלכע ווערען געצוואונגען צו ארבייטען אין פערלויף פון דער וואך נישט מעהר ווי פיר מיט א האלבען טאג.

די פוילישע קאנסטיטוציע גאראנטירט די רעכט פון די רעליגיעזע מינדערהייטען, זי פארזיכערט יעדען בירגער די מעגליכקייט צו לעבען לויט זיינע רעליגיעזע איבערצייגונגען, אבער אין דער פראקטיק שטעלט זיך דער ענין פאר גאנץ אנדערש. אמבולט־סטען איז די דאזיגע „פראקטיק" ארויסגעטראטען אין בעצוג צו די יודישע סוחרים, קליינהענדלער און בעלי־מלאכות, וועלכע זענען געצוואונגען געווארען נישט צו ארבייטען בלויז צוליב זייער אנגעהעריגקייט צו א בעשטימטער רעליגיעזער גרופע.

דער פאסטולאט וועגן לינדערען דעם צוואנגס זונטאג־רוה, האט זיך אויך געפונען צווישען די פונקטען פון דער בערימטער „אוגאדע", ער איז אבער נישט פערווירקליכט געווארען, פונקט אזוי ווי עס זענען נישט פערווירקליכט געווארען א סך אנדערע פונקטען פון דער „אוגאדע" יאהרען־לאנג האט דער קאמף פאר די הנחות אויפ'ן געביט פון צוואנגס־זונטאג־רוה נישט געבראכט צו קיינע ממשותדיגע רעזולטאטען.

ערשט אין די נישט ווייטע פערגאנגענהייט האט דאס האנדעלס־מיניסטעריום דורכגעפיהרט אן אנקעטע צווישען די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס וועגען דעם, צי עס איז געוואונשען איינצופיהרען געוויסע ענדערונגען אין דעם פעראפליכטענדען געזעץ פון צוואנגס־זונטאג־רוה. אבער די אנקעטע איז, ווי מען קען זיך משער זיין, דורכגעפאלען, מחמת די מעהרהייט פון די פוילישע סוחרים און האנדווערקער ארגאניזאציעס האבען זיך ארויסגעזאגט געגען וועלכע עס איז הנחות, דער עיקר האט מען דא אפערירט מיט רעליגיעזע מאטיווען, מחמת מע האט אנגעוויזען אז דאס עפענען די קראמען אויף עטליכע שעה אין די זונטאג־טעג און אין די חגאות קען ארויסרופען אן אויפרעגונג בײ דער קריסטליכער בעפעלקערונג.

אפילו דער פערשטארבענער פוילישער „ראדיקאל" טאדעאוש האלובקא האט בעת זיין וואהלטורנע אויף די קרעסען ערקלערט, אז אויפ'ן געביט פון מילדערען די שטרענגע פארשריפטען פון געזעץ פון צוואנגס־זונטאג־רוה קען ער נישט געבען קיינע הבטחות, מחמת די רעגירונג מוז זיך שטארק רעכענען מיט דעם קאטוילישען קלער, וועלכער איז קאטעגאריש געגען וועלכער עס איז הנחות.

אזוי ארום איז די דאזיגע פראגע געבליבען אויף א טויטען פונקט.

ערשט איצט, ווען דער האנדעל איז שוין אינגאנצען רואינירט, ווען מיט צווייפעלהאפטע איינשפריצונגען איז איהם שווער צו ראטעווען, האט מען בעשלאסען צו מאכען די נישטיגע הנחות וועלכע פיהרען פאקטיש איין צווישען סוחרימטום צוויי קלאסען: פריוועליגירטע סוחרים, וועלכע וועלען קענען האלטען אפען איניגע שעה'ן זייערע געשעפטען, און סוחרים, וועלכע וועלען מוזען פונקט ווי פריהער זונטאג רוהען.

דער עיקר איז אבער דאס, וואס די אלע „הנחות" קומען צו שפעט, ווען אלץ איז שוין פולשטענדיג חרוב, און רואינירט, ווען דער סוחר האט א שוואכע האפענונג, צי די איניגע שעה, אין וועלכע מען ערלויבט צו האנדלען זונטאג, וועלען איהם מיט וואס עס איז העלפען, אלץ קומט בײ אונז צו שפעט, נאך דער צייט, מען קעהרט זיך אפ פון עסאטיזם, ווען ער האט שוין בעוויזען א סך צו צערבערכען און צעשטערען, מען הויבט זיך אן אפצושוכען פון קארטעליזאציע. ווען די שאדענס איז שוין זעהר שווער צו פערריכטען דאס זעלבע איז אויך מיט די „הנחות" אויפ'ן געביט פון צוואנגס־זונטאג־רוה. די מילדערונגען האט מען איינגעפיהרט דאן, ווען דער קאנסומענט האט נישט פאר וואס צו קויפען נישט אין דער וואכען און נישט זונטאג.

דאס קלאסישע שפריכווארט „מאנדרי פאליאק פא שקאדזיע" ווערט פערווירקליכט אין די גאנצע הונדערט פראצענט.

א. צינצינאטוס.

דער בודזשעט זעהט פאר א דעפיציט

די פאליטיק פון צוויי סיסטעמען האט געבראכט צו דער פעראריעמונג

פון בירגער, וועלכער קאן דעם בודזשעט נישט אויסהאלטען

די ידיעות וועגן נייעם בודזשעט, וואס וועט פארגעלעגט ווערען דורך דער רעגירונג אויף דער סיים־סעסיע אין די נאהענטסטע טעג, גיבען איבער, אז ערשטענס, וועט דער בודזשעט זיין גרעסער פאר דעם היי־יעהריגען, הגם אויך דער היי־יעהריגער גיט א דעפיציט; צווייטענס, זעהט שוין דער נייער בודזשעט פאראויס א דעפיציט אין דער הויך פון דריי הונדערט מיליאן זל. און דער דעפיציט וועט אין דער ווירקליכקייט זיין גרעסער, ווייל עס איז פאראויסצוזעהן א ווייטערדיגע פערקלענערונג פון די מלוכה־איינקונפטען. וועגען די שלעכטע פערספעקטיווען. וואס זענען פאראויסצוזעהן אין צוזאמענהאנג מיט דעם בודזשעט, שרייבט דעפ. ד"ר פ. ראטענשטרייך אין אנ'ארטיקעל אין דער לעמבערגער „כווילא":

דאס ווירטשאפטליכע לעבען האט פאר דער מלוכה בלויז איין עצה: מען דארף פערקלענערען און בעגרעניצען די מלוכה־אויסגאבען און דער וועג צו דער דאזיגער פערקלענערונג פיהרט דורך א פרינציפיעלער פעראיינפאכונג און פערקלענערונג פון דעם ארבייטס־געביט פון דער אדמיניסטראציע... די ביוראקראטיע האט מאנאפאליזירט, פער'מלוכה'שט, עטאטיזירט א בעדייטענדען טייל פון ווירטשאפטליכען לעבען, זי האט פערשטויסען און פערשטויסט ווייטער די בירגער פון זייערער ארבייטס־פלאצובקעס. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס די בירגער קאנען נישט פערזיכערען דער מלוכה דעם מינימום־איינקונפט. ווען די מלוכה רעדוצירט און ליקווידירט די מעגליכקייט צו פערדינען בײ איהרע בירגער. מיט רעכט פאדערען די בירגער, וועלכע האבען פערלוירען די ארבייט אין אינטערעס פון די מאנאפאלען און די מלוכה־אונטערנעהמונגען, אז מען זאל ענדליך אויפווייזען וואסער אייגענטליך טובות האט געהאט די מלוכה פון דער פאליטיק פון פערמעהרען די צאהל פון די דאזיגע אונטערנעהמונגען...

די מלוכה קאן זיך נישט פינאנציעל שטיצען אויף די בירגער, ווען ווירטשאפטליך ווערען די בירגער בע'עוולה'ט. זאל זיך דעריבער דאס פינאנץ־מיניסטעריום נישט וואונדערען, וואס עס קאן נישט אויסקומען. מיר האבען די דרייסטקייט צו בעהויפטען, אז היינט איז נאך גוט, מארגען קאן זיין ערגער, אויב עס וועט ווייטער געפיהרט ווערען די פאליטיק פון פער'מלוכה'שען דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען און אויב מען וועט ווייטער רעגירען מיט דער הילף פון ווירטשאפטליכע צוואנגס־ארגאניזאציעס.

דאס לעבען האט בעוויזען, אז די ביוראקראטיע איז א מייסטער אויף אויסצוטראכטען פערשידענע צירקולארען, בעפעהלען און פעראָרדנונגען, זי איז א ספעציאליסט אנצעווייזען, ווען וואו און וויאזוי מען דארף דורכפיהרען עקזעקוציעס, אבער איהרע פעראָרדנונגען פערלירען זייער בעדייטונג. ווען עס קומט צו די פאקטישע שטייער איינקונפטען. זי קאן בעפעהלען, אז מען זאל אונבעדינגט איינמאהנען די שטייערען, אבער ווי באלד איהר ווירטשאפטליכע געזעצגעבונג ליקווידירט די ווירטשאפט פון די בירגער, וועלען איהרע בעפעהלען קיין רעזולטאטען נישט ברענגען.

די דעפיציטען אין מלוכה־בודזשעט זענען א רעזולטאט פון די דעפיציטען אין בודזשעט פון בירגער, און אויב די איינקונפטען זענען געפאלען און פערקלענערען זיך אויך ווייטער, האט עס די סיבה נישט בלויז אין דער שלעכטער קאניונקטור. מיר בעהויפטען, אז די שלעכטע קאניונקטור האט נאך מעהר פערערגערט די פאלשע און פעהלערהאפטיגע ווירטשאפטליכע פאליטיק, דאס ביוראקראטיזירען דאס ווירטשאפטליכע לעבען, וואס מיר אבסערווירען אין פוילען.

די ביוראקראטיע וויל אין פוילען איינהאלטען צוויי סיסטעמען. זי וויל האבען בודזשעט־איינקינפטען ווי אין די צייטען פון דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט און גלייכצייטיג וויל זי פיהרען א סאציאליסטישע פאליטיק, וואס שטרעבט צו פערמלוכהשען און צ עטאטיזירען אלעסדינגג. איינהאלטען די פאליטיק פון די דאזיגע צוויי סיסטעמען בעדייט פיהרען א פאליטיק פון ווידערשפרוכען. פריהער האבען די בירגער אויסגעהאלטען די מלוכה, איצט האט די פאליטיק פון די דאזיגע צוויי סיסטעמען דערפיהרט דערצו, אז די מלוכה מוז אויסהאלטען איהרע בירגער און זי קאן דאס נישט טון, ווייל די בירגער בעזיצען גארנישט. ווידער די מלוכה איז נאר דאן רייך און מעכטיג, ווען די בירגער זענען רייך. קיינמאל וועט די מלוכה נישט זיין רייך, אויב די בירגער זענען אנגעוויזען אויף דער הילף פון דער ־־־־

דער פרעזידענטען־קאמף

אין די פעראייניגטע שטאטען

די וואהל־קאמפאניע אין די פעראייניגטע שטאטען געהט שוין אריין אין אנ'ענטשיידענדען סטאדיום. דער קאמף צווישען דעם איצטיגען פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען הובער, וועלכען די רעפובליקאנער שטעלען ארויס אלס זייער קאנדידאט אויך בײ די איצטיגע וואהלען, און זיין קאנקורענט פון דער דעמאקראטישער פארטיי, רוזוועלט האט שוין אנגענומען זעהר שארפע פארמען, און הגם אין די וואהל־פלאטפארמען פון ביידע פארטייען איז דאס ערשטע ארט אפגעגעבען די פראגען פון ווירטשאפטליכען לעבען, איז דאך אייגענטליך שווער צו געפינען דעם אונטערשייד צווישען ביידע קאנדידאטען און זייערע פארטייען.

עס שטעהט בכלל די פראגע, צי עס זענען פערהאן גאנץ גענויע אונטערשיידען צווישען די פראגראמען און פלאטפארמען פון די צוויי פארטייען, וועלכע האלטען אין זייערע הענד דאס פאליטישע לעבען און דעם גורל פון דער גרויסער רעפובליק, זאל דער אונטערשייד זיך בעציהען צו דער פראגע וועגען טרוקענעם אדער נאסען רעזשים, צו די פראבלעמען פון צאל, צום אויסערן האנדעל אדער צו דער פינאנץ פאליטיק?

אייגענטליך אונטערשיידען זיך די פראגראמען פון די צוויי פארטייען כמעט אויסשליסליך דורך זייער אויסערליכער פארם, אייגער מיט זייערע איינהאלט. די פלאטפארם פון די רעפובליקאנער איז פינפמאל אזוי גרויס ווי די פלאטפארם פון די דעמאקראטען, אבער ס'איז א טעות צו מיינען אז אין אז דער לאנגער פלאטפארם קאן מען געפינען עפעס מערקווירדיגעס און אריגינעלעס.

די רעפובליקאנער האלטען אז די סיבה פון וועלט־קריזיס ליגט אין דער נישט גינסטיגער קאניונקטור אויפ'ן וועלט־מארק, דאגעגען די דעמאקראטען מיינען אז שולדיג איז אין קריזיס די אונגעזונטע פאליטיק, וועלכע עס פיהרט די אמעריקאנער רעגירונג פון נאך דעם וועלט־קריג אן.

וואס אנבעלאנגט דעם טרוקענעם רעזשים זענען ביידע פארטייען גרייט איבערצוגעבען די לעזונג פון דער פראגע דעם פאלק גופא. די רעפובליקאנער האבען בכלל נישט אין דער פראגע קיין בעשטימטע פאזיציע, זיי טרעטען נישט ארויס נישט פאר און נישט געגען דער פראהיביציע. לויט זייער מיינונג, איז די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען מחויב צו שיצען סיי די שטאטען, וועלכע ווילען איבערלאזען בײ זיך די פראהיביציע, סיי די שטאטען, וועלכע ווילען די פראהיביציע אפשאפען, די דעמאקראטען זענען געגען דעם טרוקענע רעזשים. בנוגע דעם צאל־פראבלעם זאגען זיך די דעמאקראטען אין הסכם מיט זייער אלטע טראדיציע ארויס געגען די צו הויכע צאלען.

די פראגע פון פראהיביציע אדער נישט פראהיביציע איז יענער פונקט, ארום וועלכען עס צערפלאקערען זיך די גרעסטע ליידענשאפטען, עס קאן זיך אויסווייזען אויסטערליש, וואס אין דער צייט ווען די וועלט איז פערוויקעלט מיט דער לעזונג פון אזעלכע אונגעהויערע שווערע ווירטשאפטליכע פראבלעמען, איז די אויפמערקזאמקייט פון דער געזעלשאפט אין די פעראייניגטע שטאטען פערנומען מיט אזא לערך נישט וויכטיגער פראגע, ווי עס איז די פראגע פון טרינקען אדער נישט טרינקען בראנפען, אבער אמעריקא איז אן אייגענארטיג לאנד, און צו געהן צו איהר מיט דעם אלגעמיין אנגענומענעם מאסשטאב קאן מען נישט.

דער פראגע וועגען דעם עווענטועלען אויסגאנג פון די פרעזידענטען־וואהלען אין די פעראייניגטע שטאטען ווידמענען זעהר פיל אויפמערקזאמקייט די בלעטער אין איירופא. קיינער נעהמט אבער נישט אויף זיך די אונדאנקבארע ראלע פון א נביא, פאר־אויסצוזאגען, ווער עס וועט זיגען — הובער אדער רוזוועלט ?

ווי אזוי איז ווילנע געווארען פויליש?

אינטערעסאנטער פארטראג פון וואיעוואדע קאשטשאלקאווסקי

(סוף).

מיט א וואך פאר'ן פערלאזען ווילנע האט דער איצטיגער וואיעוואדע בעקומען אנ'אויפטראג פון יוזעף פילסודסקי צו לאזען זיך קיין קאוונע און דארט אפשר גוטה זיין די ליטווינער, אז מ'זאל מיט בשותפות'דיגע כוחות זיך ענטקעגענשטעלען די באלשעוויקעס. מ'האט געגלויבט, אז אויב ס'איז נישט געלונגען צוציהען די ליטווינער פאר שלום'דיגער ארבייט, וועט אפשר געלונגען זיי צוציהען צו א געמיינזאמער מיליטערישער אקציע און ממילא וועט מען זיך שפעטער פערברידערן.

דער וואיעוואדע, איז אלס מאיאר קאשטשאלקאווסקי תיכף אפגעפאהרען אין דער דאזיגער וויכטיגער שליחות קיין קאוונע, וואו ער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן דאמאלסדיגען ליטווישען מלחמה־מיניסטער ושוקאס. די קאנפערענץ איז פארגעקומען דעם 7־טען יולי 1919, 11 בײנאכט אין מיניסטערס קאבינעט; ס'איז אויך בײגעווען דער שעף פון ליטווישען גענעראל־שטאב, פולקאווניק לעשטשינסקי, א רוס. קאשטשאלקאווסקי האט אנגעהויבען פיהרען דעם שמועס אין ליטוויש, ס'איז איהם אבער שווער געווען זיך אויסצורעדען. דער מיניסטער האט עס בעמערקט און פארגעלייגט איבערצוגיין אויף רוסיש. די קאנפערענץ האט זיך אבער געענדיגט מיט גארנישט, ווייל דער מיניסטער האט געגעבען אנ'אויסמיידענדיגע תשובה.

קאשטשאלקאווסקי האט, אגב, בעת דער קאנפערענץ געהאט א נישט־אנגענעמען אינצידענט. ווען ער האט אויפמערקזאם געמאכט דעם מיניסטער אויף דער נישט דערלאזבארקייט פון דורכפיהרען א רעוויזיע בײ א געוויסען פוילישען עסקן אין קאוונע און אז דאס איז נישט אין הסכם מיט די אינטערנאציאנאלע התחייבות'ן, האט דער מיניסטער אנ'אויפגערעגטער געזאגט:

אויב אזא קלייניגקייט בעטראכט איהר ווי א סקאנדאל, טא ווי גרויס איז שוין דער סקאנדאל ווען איהר, ה' מאיאר קאשטשאלקאווסקי, נאמינירט פוילישע בירגערס פאר קאמענדאנטען אין א פרעמדער מלוכה (ליטע). דאס הייסט, באמת, געבראכען די אינטערנאציאנאלע התחייבות'ן! און דער מיניסטער האט געוויזען קאשטשאלקאווסקי'ן צוויי לעגיטימאציע, וואס מ'האט געפינען בײ איינעם פון די נאמינירטע קאמענדאנטען.

די לעגיטימאציע איז אבער געווען אונטערטערגעשריבען דורך א געוויסען ארוויד. קאשטשאלקאווסקי מאכט דערויף אויפמערקזאם, אבער דער מיניסטער ווערט נישט נתפעל און ענטפערט מיט א שמייכעל:

— מיר ווייסען גאנץ גוט, אז אונטער'ן פסעוודאנים ארוויד בעהאלט זיך מאיאר קאשטשאלקאווסקי! ...

פאקטיש איז טאקי אזוי געווען. די ליטווישע שפיאנאזש־ארגאנען האבען אפנים געהאט א גוטען חוש הריח. קאשטשאלקאווסקי האט זיך אבער נישט געוואלט מודה זיין און אלץ גע'טענה'ט, אז ער ווייס נישט פון וואס צו זאגען...

אין א פאר טעג ארום איז שוין קאשטשאלקאווסקי געווען אין בעלוועדער, וואו ער האט אפגעגעבען א בעריכט פילסודסקי'ן פון זיין שליחות. אין זעלביגען טאג איז פארגעקומען אין ווארשא א זיצונג פון „ראט פון מלוכה־פערטיידיגונג". ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צוריקצוציהען אויף א גרויסען טייל פון פראנט. בײנאכט האבען געדארפט אפגעשיקט ווערען מכוח דעם געהעריגע אינסטרוקציעס אויפ'ן פראנט. אבער די אינסטרוקציעס האבען שוין נישט בעוויזען אנצוקומען. 1 בײנאכט

(ווייטער זעה 9־טע זייט).

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער ־ שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ ־ שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5– 9אוונט.

בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

אין יודישען קווארטאל פון קאירא

א סברה, אז דער קווארטאל איז דאס שטעטעל גושן פון חומש. — אנ׳אלטע שול, וואס איז געבויט געווארען מיט 9 הונדערט יאהר צוריק

(פון א בעזוך)

פון ה. ערענרייך

מען קען נישט מיינען, אז משה רבינו האט ארויסגעפיהרט אלע יודען פון מצרים, געווען איך אמאלט מסתמא גענוג יודען, וועלכע האבען נישט געוואלט גיין קיין ארץ־ישראל, נישט יעדערער איז א בעלן זיך צו שלעפען פערציג יאהר אין ברענענדיגען מדבר.

וויפיל יודען עס זענען פארבליבען אין זייערע היימען ביי יציאת־מצרים איז שווער צו זאגען: עס פעהלען סטאטיסטיקעס איבער דעם ארט וואו עס איז אמאל געווען גשן — די יודישע געגענד פון מצרים — לויט ווי דער „גיד״ ווייזט אויך אן ווען איהר קומט קיין קאירא געפינט זיך איצט א היילע יודען, נישט מעהר ווי פערציג משפחות דאס זענען אראבישע יודען און זיי טיילען זיך אפ פון זייערע נישט־יודישע שכנים בלויז א דאנק זייערע לאנגע, געקרייזטע פיאות.

אויפ׳ן וועג פון קאירא צו די פיראמידען געפינט זיך אט די קליינע יודישע קהלה, אזא ארימקייט און אפגעלאזענקייט אין וועלכער עס וואוינען די יודען איז שווער צו געפינען אפילו אין א״י. ווען די ציוניסטען וואלטען געפאלגט וואלטען זיי געדירקט אויף די טוריסטען, וועלכע פאהרען קיין פאלעסטינע, אז זיי זאלען פאהרען דורך עגיפטען, ווען מען דערזעהט פאלעסטינע נאך דעם שמוץ און אפפאל פון קאירא צום ביישפיל, דערפיהלט מען זיך ווי אויף א רוהיגען אינזעל נאך א רייזע אויף א פרעמדען שטורמישען ים.

דער „פיהרער״ האט דערקענט אז איך בין א יוד און האט פארגעלייגט מיך צו פיהרען אין דער יודישער נאכבארשאפט, עס דויערט אנ׳ערך א האלבע שעה אהינצופאהרען מיט׳ן אויטאמאביל, איהר פאהרט דורך ענגע געסלעך איהר דרייט זיך דורך הויפען. אויף יעדען טריט און שריט מוז די מאשין זיך אפשטעלען צוליב די סטאדעס, שעפסען, וואס פערשטעלען דעם וועג.

עס איז אזוי נישט נאר אין קאאירא נאר אין יעדער אריענטאלישער שטאט — די שעפסען ווערען געטריבען איבער די פאראדנע גאסען און קיינעם פעלט גאר נישט איין, אז עס וואלט געווען אי זיכערער, אי בעקוועמער פאר׳ן פערקעהר, ווען זיי שפאצירען אין די זייטיגע געסלעך, בכלל איז דער שעפס זעהר א בכבודיגע בהמה אין מזרח.

ענדליך הויבט אן בלאזען אויף אייך מיט דעם הייסען אטעם פון מדבר. די געסלעך ווערען נאך ענגער, נאך שמוציגער, נאך ארימער, און איהר שטעלט זיך אפ פאר א טויער, איהר זענט הארט נעבען דער יודישער געגענד.

„אט דא — דערקלערט אייך דער „גיד״ — האט געוואוינט יעקב אבינו ווען ער איז געקומען מיט זיינע קינדער און איניקלעך צו יוסף׳ן אין מצרים, דא האט זיך פרעה בעזעצט.

מילא, אזוי זאגט דער „גיד״. טאמער מאכט ער אן שטיקעל טעות מיט זיין געאגראפיע, דארף מען אויף איהם אויך קיין פאריבעל נישט האבען.

מיר גייען אריין אין הויף, יודישע מאמעס זיצען מיט זייערע קינדער אויף דער ערד און רייניגען די קינדערשע קעפלעך, בעטלער בעפאלען אייך, הינקענדיגע, בלינדע, שטומע, אנ׳אימה בעפאלט אונז.

ענדליך קומען מיר אן צו דער שוהל און מיר לויפען אריין אינעווייניג זיך צו ראטעווען פון דער מחנה בעטלער, וועלכע וואקסען ווי אויף הייוועז.

די שוהל, דערציילט דער שמש, איז שוין 9 הונדערט יאהר אלט.

„כמה״ (וויפיל) —? פרעג איך ביי איהם מיט אביסעל אומגלויבען אין מיין שטים.

די שוהל איז טאקע אנ׳אלטע, עס שמעקט מיט אלטקייט: די בענק, די ספרי־תורות זענען אנגעזאפט מיט דעם שטויב און מעשטען־געריך פון פער גאנגענע דורות, אבער דאך ניין הונדערט יאהר!

„כן, כן״ — פערזיכערט מיר דער צוואנציג־יאהריגער שמש — „פונקט ניין הונדערט יאהר!״

און ער דערציילט מיר די פאלגענדע מעשה:

ווען משה רבינו האט נאך געלעבט, איז דער ארט וואו די שוהל שטייט, געווען א מדבר, און משה האט ליב געהאט אהער צוקומען זיין אליין און מתפלל זיין צו גאט, און כדי מען זאל וויסען אז דער ארט איז הייליג, האט משה רבינו געלאזט דארטען געוויסע סמנים איידער ער איז מיט די יודען אוועק אין מדבר אויפ׳ן וועג קיין כנען.

זענען אוועק פיל יאהרהונדערטער, מיט איבער 9 הונדערט יאהר צוריק, האט אין יענעם ארט נעבען קאאירא הייסט עס, געלעבט א פרומער, גיטער רב מיט׳ן נאמען אברהם אבן עזרא, א גאטס־פארכטיגער יוד, אבער (גאר א גרויסער קבצן אמאל שפאצירענדיג אזוי ביחידות (אליין) אין מדבר האט ר׳ עזרא געפונען די סמנים וואס משה רבינו האט אויף יענעם ארט איבערגעלאזט.

מען קען זיך לייכט פארשטעלען, ווי געפלעפט אבן עזרא איז געווען, ער האט לאנג דארטען מתפלל געווען און כדי, חלילה נישט צו פערלירען דעם ארט, האט ער אויף איהם אוועקגעלייגט א גרויסען שטיין, דאס הייסט, אזוי גרויס ווי א רב קען צוקייקלען מיט זיינע שוואכע כוחות.

קומענדיג צוריק אין יודישען ישוב האט ר׳ אברהם אבן עזרא גלייך צונויפגערופען קהל און זיי דערצעהלט וואס עס האט זיך ענטפלעקט אין מדבר, האט קהל בעשלאסען אוועקצושטעלען אויף יענעם ארט א שוהל, כדי יודען זאלען קענען דארטען דאווענען און מתפלל זיין צום רבונו של עולם און די שוהל האט מען א נאמען געגעבען טאקע „אבן עזרא״ נאכ׳ן גאטספארכטיגען רב.

דאס איז געשעהען מיט 9 הונדערט יאהר צוריק.

דער יונגער שמש בעהמט מיך אן פאר דער האנד און פיהרט מיך צו צום שוהל.

„אט דא אונטער דער פאדלאגע ליגט דער שטיין, וואס דער אבן עזרא האט אוועקגעלייגט, מ׳ האט דעם שטיין בכיוון פערדעקט כדי זינדיגע מענשליכע פיס זאלען נישט טרעטען אויף איהם״ — זאגט ער.

„מיר האבען נאך די ספר־תורה, וואס אברהם אבן עזרא האט געשריבען״ — בערייהמט זיך דער שמש.

איך בעט איהם מיר ווייזען די ספר תורה, ער פיהרט מיך צו צום ארון קודש אנ׳אלטען ארון־קודש די לאנגע יאהרען האבען זיך מיט טיפע קארבען אריינגעגעסען אין זיין אלטען האלץ, נישט ווילענדיג הויבט די הארץ אן צו קלאפען, איך ווייס נישט ווי אלט די שוהל איז, איך פיהל אבער, אז איך שטיי פאר אנ׳ארון, וואס האט צעהנדליגער דורות דורכגעלעבט. עס גיט א פאכע מיט אלטערטום, פערגאנגענהייט און פערגעסענליכקייט...

ער עפענט דאס טירעל און איך בליק אריין אין דער האלבער טונקעלקייט פון דעם אלמער. אנ׳אלטע ספר תורה שרעקליך געל און אזוי ווי איינגעשרומפען ליגט דארט. דער פארמעט איז שוין צופאלען אין גרויסע שטיקער, נאך אביסעל און די שטיקער וועלען זיך נעהמען ברעקלען, א גרויסער רחמנות נעהמט ארום ס׳הארץ דער שמש ווארפט נאכלעסיג די בלעטער, און א כעס נעהמט אן.

„וואָרום טוט איהר נישט עפעס אויף צו פרעזערווירען די ספר תורה, אויב זי איז טאקע אזוי אלט, ווי איהר בעהויפטעט?״ — פרעג איך איהם.

„וואס קאן מען דען טון?״ — ענטפערט ער — „מענשען זעהען אזא אלטע תורה גיבען זיי געלט אויף דער שוהל.

זיין טאן איז פראקטיש און זאכליך.

„ווילט איהר אפשר די ספר תורה פערקויפען — פרעג איך איהם — „מיר וועלען אייך בעצאהלען.״

„מיר האנדלען נישט מיט ספרי תורות״ — זאגט ער טרוקען — „מיר ווייזען זי בלויז צו יודען, פערקויפען וועלען מיר זיי נישט אפילו פאר טויזענד טויזענדער (אלף אלפים)״.

„קומט, איך וועל אייך ווייזען אונזער מקוה״ — רופט דער שמש.

מיר גייען אראפ, שטיינערנע נאסע טרעפ דורך געדרייטע קאדידארען, וואס שמעקען מיט קיהלער נאסקייט, ארונטער, ארונטער אין דער טונקעלקייט בעלויכטען פון א לעמפעל איז די מקוה, אויס געהאקט אין שטיין, מוטנע, ברודיגע וואסער.

„מען נוצט זי איצט אויך?״ — פרעג איך דעם שמש.

„יא, אוודאי״ — ענטפערט ער — „איינע פון די בעסטע מקוהס אין לאנד״.

ווען מען גיט מיר פרעהס רייכטום, וואלט איך אין דער מקוה א האנד נישט אריינגעשטעקט, דער שמש הויבט אן פליעסקען מיט׳ן וואסער און די גראהע ברודיגקייט ווערט נאך קוטיגער.

ר׳ אברהם אבן עזרא האט זיך נאך געטובלט אין דער מקוה״ — דערציילט דער שמש — „א הייליג וואסער, אפשר ווילט איהר אין איהר אביסעלע זיך אפשווענקען?״

איך בעדאנק איהם גאר פריינדליך.

גרויסע פייערונגען אין איטאליען צום 10-טען יאהרטאג פון פאשיסטישען „מארש אויף רוים״.

מוסאליני האלט א רעדע אין דער איטאליענישער אקאדעמיע.

ד״ר בערנארד קאהן קומט היינטיגען חודש קיין פוילען

צי וועט דער „פונדיישאן״ ענדערען זיין שטעלונג לגבי דער יודישער קאאפער. בעוועגונג אין פוילען?

בערלין, (יט״א). אין א געשפרעך מיט׳ן יט״א דירעקטאר, ה׳ מ. מאזעס, וועלכער האט די טעג געווילט אין בערלין, האט דער גענעראל־דירעקטאר פון „דזשאינט״ אין אייראפא דר. בערנארד קאהן מיטגעטיילט, אז נאך אין משך פון לויפענדען חודש וועט ער בעזוכען פוילען, דר. קאהן האט בדעה צו מאכען אנ׳אינספעקציע־רייזע איבער פוילען, די באלטישע לענדער און סאוויעטען־רוסלאנד. זיין בעזוך אין פוילען שטעהט אין דער ערשטער רייה אין צוזאמענהאנג מיט דער ווענדונג וואס ער האט בעקומען פון איניגע יודישע זשורנאליסטען אין פוילען וועגען דער קאטאסטראפאלער ווירטשאפטליכער לאגע פון די פוילישע יודען ווי אויך וועגען דער נייער שטעלונג פון „פונדיישאן״ לגבי דער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג. דר. בערנארד קאהן האט פערזיכערט, אז בעת זיין בעזוך אין ווארשא וועט ער אלץ טון פאר דער פולשטענדיגער אויפקלערונג פון דער פרינציפיעלער שטעלונג פון „פונדיישאן״ לגבי דער יודישער קאאפעראציע בכלל, דעם פערבאנד פון יודישע קאאפעראטיווען ווי אויך אין דער פראגע פון שאפען א נייע צענטראלע פינאנץ־אינסטיטוציע.

פון דעם געשפרעך מיט דר. קאהן האט דירעקטאר מאזעס ארויסגעטראגען דעם איינדרוק, אז עס זענען פערהאן זעהר וועניג אויסזיכטען אויף וועלכע עס איז וועזענטליכע ענדערונגען אין דער ביז־איצטיגער שטעלונג פון „פונדיישאן״ לגבי דער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג אין פוילען. עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען, אז ביי א געוויסער קאנסאלידאציע פון דער יודישער קאאפעראטיווער אר ביים אין פוילען וועט מעגליך זיין צו פערגרעסערען דעם צופלוס פון קרעדיטען פאר די יודישע קאאפעראטיווען.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגע דראמע פון לאנד פון דער אויפגעהענדער זון
בלויער עקספרעס
פילם פון דער סאוויעטישער פראדוקציע.
אין די הויפט־ראלען:
Czerniak i Sawaliew.
ס׳געהמען אנטייל אייראפעער, יאפאנער, כינעזער, ארבייטער, פרויען, קינדער. די אקציע קומט פאר אין וואגאנען פון א לויפענדען צוג.
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בטאג.

אנ׳אראבישער דיכטער און געלעהרטער פער׳משפט פאר א מארד

(פון אונזער קארעספאנדענט)

שעיך גאזאר אפי־סעיד איז א טאלאנטירטער דיכטער און א געלעהרטער, וואס האט זיך שוין אין דער אראבישער ליטעראטור ערווארבען א שיינעם נאמען, ער איז אלט סך הכל פינף און דרייסיג יאהר. ער קען אויך זעהר גוט העברעאיש און האט שוין אפילו געהאלטען א רעפעראט פאר א געמישטען עולם פון יודען און אראבער וועגען די פערשידענע שטרעמונגען אין דער ספר׳דישער דיכטונג.

האט אבער דער דאזיגער דיכטער א גרויסען חסרון: ער האט ליב דעם טרונק און פערברענגט זיין פרייע צייט אין פערשידענע קאפע־הייזער.

מיט קארגע צוויי חדשים צוריק אין א שבת־צונאכטס האט מען ארום עלף א זייגער געפונען א שווארצען אראבער שווער פערוואונדעט אין איינע פון די רוישיגסטע ירושלים׳ער גאסען. דער שווארצער איז באלד אוועקגענומען געווארען אין העגירונגס־שפיטאל, וואו ער איז דעם צווייטען טאג געשטארבען פון די וואונדען. ער האט אבער פאר זיין טויט נאך אויספיעט צו זאגען, אז א מענש מיט׳ן נאמען שעיך האט איהם דורכגעשטאכען די ברוסט.

דער געלעהרנטער דיכטער איז נאטירליך באלד ארעסטירט געווארען און ס׳איז געגען איהם פערפיהרט געווארען א פראצעס.

דער בעשולדיגטער לייקענט שטיין און ביין און ערקלערט, אז ער האט נישט קיין שום שייכות צו דעם דאזיגען מארד; ער האט אפילו געשוואוירען הערויף.

אלע בעווייזען זענען אבער געווען געגען איהם. דער רעגירונגס־דאקטאר האט ערקלערט, אז א טיכעלע איינגעשמירט מיט בלוט איז געפונען געווארען ביים דיכטער אין קעשענע און דאס בלוט איז פון דעם זעלבען סארט, וואס איז געפונען געווארען אויף דעם ערמארדעטענס קליידער. דער בעשולדיגטער פרובט דערצעהלען, אז דאס בלוט אויף זיין טיכעלע איז פון א וואונד, וואס זיין פרייזיער האט איהם געמאכט ביים ראזירען. שעיך נאזאר דערצעהלט דאן ווי ער האט ארומשפאצירט איבער דער גאס און פון צייט צו צייט אריין אין אנ׳אנדערע שענק טרינקען עטליכע גלעזלעך בראנפען. ענדליך איז ער געקומען אין אנ׳ענגלישען רעסטאראן, וואו ער האט פערלאנגט אביסעל משקה. מ׳האט איהם געזאגט, אז ס׳איז שוין צו שפעט, שארפ גערטראנקען צו פערקויפען, איז ער זיך אהיימגעגאנגען. אויפ׳ן וועג האבען איהם אפגעשטעלט צוויי פאליציסטען און איהם בעזוכט. מ׳האט צוגענומען זיין טיכעלע מיט א מעסער׳ל און איהם ארעסטירט.

דער בעל־הבית פון רעסטאראן דערצעהלט אבער פאר די ריכטער אנ׳אנדער געשיכטע: דער בעל־דבר איז אריינגעקומען טויט־שיכור און פערלאנגט משקה, האט ער איהם געוואלט אפ׳פטר׳ען מיט׳ן תירוץ, אז עס איז שוין צו שפעט. אין רעסטאראן איז דעמאלט געזעסען דער שווארצער, וואס איז ערמארדעט געווארען. שעיך גאזאר איז אוועק און אין פינף אדער צעה מינוט ארום איז דער שווארצער אויך אוועק. פלוצלונג האט מען דער הערט פון דרויסען די געשרייען: „א דאקטאר! א דאקטאר״?!

א צווייטער עדות, וואס איז געווען דער־ביי דערצעהלט, אז ווען מ׳האט דעם בעשולדיגטען ערקלערט, אז מ׳טאר שוין נישט פערקויפען קיין שארפע געטראנקען, האט ער עס אומבעוויגט פערלאנגט. דער שווארצער האט זיך אריינגעמישט און פערטיידיגט דעם בעל־הבית פון רעסטאראן. דער שעיך האט געהייסען דעם שווארצען שווייגען און זיך נישט מישען; האט איהם יענער מכבד געווען מיט טויטע קללות עד דור דורות.

איינער פון די פאליציסטען האט דערצעהלט, אז ווען זיי זענען געגאנגען ארעסטירען דעם שעיך האט ער עפעס ארויסגעכאפט פון קעשענע און עס אוועקגעווארפען ווייט. מ׳האט גוט נאכגעזוכט און געפונען א מעסערל פערשמירט מיט בלוט, אויך האבען זיי געפונען א טיכעלע איינגעטונקען אין בלוט. דער בעשולדיגטער איז בעת מעשה געווען טויט־שיכור.

די בעראטונג פון די ריכטער האט נישט לאנג געדויערט. נעהמענדיג אין בעטראכט, אז דער ערמארדעטער האט דעם שעיך שטארק אויפגערעגט מיט זיינע קללות, איז ער פער׳משפט געווארען צו צעהן יאהר שווערע תפיסה.

דער יונגער טאלאנטירטער דיכטער און געלעהרטער בעצאהלט זעהר טייער פאר זיין אזיאטישען טעמפעראמענט באלד זיך צו כאפען פאר׳ן מעסער און צו פערגיסען בלוט.

אפרים גאלדשטיין.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וועלכע חפצים קאנען נישט ווערען סעקוועסטרירט

לויט דער נייער עקזעקוציע-פראצעדור פאר פינאנץ-אמטען?

לויט'ן ארטיקעל 42 און די ווייטערדיגע בעשטימונגען טאר נישט געמאכט ווערען קיין זא-יענטשע אויף פאלגענדע אביעקטען:

1) שטוב-חפצים, בעטגעוואנד, וועש און טעגליכע מלבושים, וועלכע זענען אומבעדינגט נויטיג פאר'ן בעל-חוב און זיין בני-בית.

2) סכומען בעהייצונג און לעבענסמיטלען, וואס דארפען לאנגען פאר'ן בעל חוב'ס משפחה אין משך פון א חודש.

3) מכשירים און מאטעריאלען (רוי-שטאפען), וועלכע זענען נויטיג דעם בעל-חוב צו דער פרנסה, אויב ער ארבייט אליין און מיט דער האנד (אהן מאטאר).

4) מכשירים וועלכע זענען נויטיג דעם בעל-חוב בכדי אויסצופיהרען זיין פראפעסיע. דא קומען אויך אין בעטראכט אנ'אנשטענדיגער אנצוג און פאלטען, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א גייס-טיגען בערוף.

5) געלד. ביי א בעאמטען אדער ארבייטער, אין פאל, ווען ס'ווערט דורכגעפיהרט א שטוב אדער פערזענליכע רעוויזיע און מ'געפינט געלד, מוז מען איבערלאזען אזא סומע, וואס זאל גע-ניגענען אויף חיונה פאר איהם און זיין בני בית ביז צו דער נאהענטסטער אויסצאהלונג. וואס שייך ארבייטס-מענשען, וועלכע בעקומען נישט קיין שטענדיגע שכירות, מוז אין אזא פאל איבערגע-לאזט ווערען א סומע, וואס איז נויטיג אויף אויס-האלטען די גאנצע משפחה פון בעל חוב אין משך פון 1 וואך.

6) חפצים און געלד, וועלכע דער בעל-חוב האט בעקומען אלס אונטערשטיצונג אין אויסער-געוועהנליכע אומגליקספאלען (שריפה, פערפלייצונג, קאטאסטראפע), קראנקהייט, טויט.

7) חפצים וועלכע זענען נויטיג דעם בעל-חוב און זיין בני בית צו רעליגיעזע אדער וויסענ-שאפטליכע, עווענטועל בילדונגס-צוועקען.

8) קרושין-רינגלעך, פערזענליכע און פאמיל-יען-דאקומענטען אדער רעכנונגס-ביכלעך.

9) זאכען פון טעגליכען געברויך, וועלכע זענען נויטיג דעם בעל-חוב און וועלכע וואלטען געקאנט עווענטועל פערקויפט ווערען פאר א ניש-טיגען פרייז בעת פאר'ן בעל-חוב האבען זיי א בעדייטענדען פראקטישן ווערט.

10) מכשירים וועלכע רעכענען זיך לויט די אלגעמיינע ציווילע געזעצען פאר טיילען פון אומבעוועגליכע גיטער, זיי קאנען סעקוועסטרירט ווערען נאר צוזאמען מיט די אומבעוועגליכע גי-טער. בכלל קאן נישט געלייגט ווערען קיין זאיענ-טשע אויף א נאבען זאך, וועלכע איז א בעשטאנד טייל פון א הויפט-זאך אהן דער דאזיגער הויפט-זאך.

11) געלד-אונטערשטיצונגען, ערטיילטע דורך פערזיכערונגס-אנשטאלטען צוליב קראנקהייט (קאסע כאריך) ארבייטסלאזיגקייט אדער טויט-פאל.

12) ענטשעדיגונג פאר פערברענטע בנינים אדער זייערע בעשטאנד-טיילען בכדי זיי צוריק צו רעסטאווריערן.

אינ.

איינציגע אינפארמאציעס וועגען אויפהאלטען עקסמיסיעס פון ארבייטסלאזע לאקאטארען

הגם אויך אנדערע שיכטען לאקאטארען קא-נען זיך ווענדען אין די בעטרעפענדע געריכטען וועגען אפ־האלטען דאס אויספיהרען ארויסגעטרא-גענע עקסמיסיעס, זענען אבער אממייסטען דערצו בערעכטיגט ארבייטלאזע.

אויב מ'רעט אין דעם פאל וועגען ארבייטסלאזע, מיינט מען נישט סתם ארבייטסלאזע נאר בלויז אזעלכע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין מלוכה'שען אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג, בכדי צו גענישען פון דערמאנטען מאראטאריום דארף דער פעראינטערעסירטער לאקאטאר פאר-שטעלען פאר'ן געריכט א בעווייז וועגען ארבייטס-לאזיגקייט.

פיל בענוצען זיך אין אזעלכע פאלען מיט די לעגיטימאציעס, דאס אבער נישט צוועקמעסיג, ווייל נישט אלעמאל קאן אזא לעגיטימאציע דינען פאר א זיכערען בעווייז פון ארבייטסלאזיגקייט און צווייטענס לאזט זיך דאך נישט אזא לעגיטימאציע צולייגען צו די פראצעס-אקטען.

דער מלוכהשער ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט (פ. או. פ. פ.) גיט דעריבער ארויס אין אזעלכע פאלען ספעציעלע בעשטעטיגונגען וועגען ארבייטס-לאזיגקייט, וועלכע דארפען פארגעשטעלט ווערען די געריכטען ביי עקסמיסיע-פראצעסען אדער בי־ פראצעסען וועגען אפהאלטען דאס אויספיהרען עקסמיסיעס.

אזעלכע בעשטעטיגונגען גיט דער דערמאנ-טער אמט אבער ארויס, נאר די יעניגע ארבייטס-לאזע, וועלכע קומען רעגולער אויף די קאנטרא-לעס.

דארפען דעריבער אלע רעגיסטרירטע אר-בייטסלאזע זעהען פינקטליך אפצוהיטען די בע-שטימטע טערמינען פאר קאנטראלעס, וואס איז אגב וויכטיג נישט בלויז בכדי צו בעקומען בע-שטעטיגונגען צו עקסמיסיע-פראצעסען, נאר אויך צו דעם, בכדי בפרייט צו ווערען פון צאהלען לאקאל-שטייער (ביי 1 שטוב און קיך אהן סוב-לאקאטארען) און הכנסה-שטייער.

—לד.

איבערטרעטונגען פון די פאר־שריפטען וועגען טאבאק-מאנאפאל

צווישען די אזוי גערופענע אקציז-פערברע-כענס פערנעמען דאס וויכטיגסטע ארט די איבער-טרעטונגען פון די פארשריפטען וועגען טאבאק און טאבאק-אויסארבייטונגען.

אפהענגיג פון מקור פון קוועסטיאנירטען טאבאק, טיילט דאס געזעץ (ארטיקלען 65–69 פון אוסטאוו וועגען פינאנץ-שטראפען) איין די דער-מאנטע פערברעכענס אין פאלגענדע דריי קאטע-גאריעס: אויסלענדישע, איינלענדישע און מאנא-פאלאווע.

קודם כל ווילען מיר זיך אפשטעלען אויף די בעשטימונגען וועגען דער ערשטער קאטעגאר-יע פערברעכענס. אלזא פאר פערקויפען, קויפען אדער האלטען ביי זיך ארייגעשמוגעלטען.

אויסלענדישען טאבאק

אדער אויסארבייטונגען פון טאבאק, ווי פאפיר-ראסען, ציגארען דראהט א געלד-שטראף אין דער הויך פון 2 מאל אזוי פיל, וויפיל ס'בעטרעפט דער אפצאהל פון געפונענעם סכום קאנטראבאנד.

וואס שייך

איינלענדישע טאבאק

זעהט דאס געזעץ פאר אומלעגאל אויספער-טיגען אדער פערקויפען אומלעגאל אויסגעפער-טיגטע טאבאק אויסארבייטונגען א געלד-שטראף אין דער הויך פון טויזענד זלאטעס פאר יעדען פערהאלטענעם קילאגראם סחורה. א חוץ דעם קאן מען נאך דעם שולדיגען פערמשפט'ן צו ארעסט אויף א טערמין פון 1 וואך ביז 6 חדשים.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז אזא געלד-שטראף דראהט אויך אפילו אין דעם פאל, ווען מ'ארבייט אויס אנפערטרויטען טאבאק אדער מ'קויפט אזעלכע אומלעגאלע טאבאק - אויספאר-ביימונגען.

דעסגלייכען ווערט אויך אנגעווענדען א געלד-שטראף פאר פערקויפען אהן ערלויבניש פון פי-נאנץ-אמט.

מאנאפאלאווע טאבאק-אויס־ארבייטונגען

די געלד-שטראף ווערט אין אזא פאל אויס-געמאסטען אין דער הויך פון 20 ביז 500 זל. אזא געלד-שטראף קאן דעסגלייכען ארויפגעלייגט ווערען אויף דעם קויפער פון אזעלכע טאבאק-אויסארבייטונגען, אויב זיי האבען געוואוסט, אז דער פערקויפער פיהרט זיין מסחר אומלעגאל.

אין אלע דריי אויסגערעכענטע פאלען ווערט די פערהאלטענע סחורה אומבעדינגט קאנפיסקירט.

י. א.

וויכטיגע אויפקלערונג וועגען „אדראטשעניעס" פאר איינציגע שפייזער

ביזאיצט האט זיך פראקטיצירט, אז אויב א פאטער איז געווען עלטער, ווי 60 יאהר און ר'האט נישט געהאט קיין אנדערען ארבייטספעהי-גען מיטגליד אין דער משפחה, נאר ר'איז געווען אנגעוויזען אויסשליסליך אויף די פערדינסטען פון פאבאראווי איז דעם לעצטען ערטיילט געווארען אנ'אדראטשעניע פון מיליטער-דינסט.

דער אומשטאנד, וואס אזא פאטער האט פונדעסטוועגען נאך אביסעל געארבייט, איז קיינמאל נישט בעטראכט געווארען פאר קיין מניעה צו אנערקענען אנ'אפיעקונסטווא.

איצט האט די אדמיניסטראטיווע מאכט איהר בעציהונג אין דעם פרט געענדערט. אין אלע פא-לען, וואו די דורכגעפיהרטע קאנטראל שטעלט פעסט, אז די בערעכטיגטע אויף אנ'אפיעקונסטווא עלטערען האבען א געוויסע בעשעפטיגונג, ווערען די דערלאנגטע בקשות וועגען אדראטשעניעס פאר זייערע זיהן ענטשידען אפגעווארפען.

אזא אופן פון ערלעדיגען די דערמאנטע ענינים מצד די סטאראסטוועס שטימט נישט לויט אונזער מיינונג מיט דער אינטענץ פון געזעץ.

פון ארטיקעל 58 פון אוסטאוו וועגען דער אלגעמיינער מיליטער פליכט און פון ארטיקעל 267 פון דער אויספיהר-פעראָרדנונג צום דערמאנטען אוסטאוו איז בפירוש צו דרינגען, אז אין דער פראגע וועגען אנערקענען רעכט אויף אנ'אדראט-שעניע אויפ'ן סמך פון פונקט 1 ארטיקעל 57 פון ציטירטען אוסטאוו דעצידירט איבערהויפט נישט דער אומשטאנד, צי דער משפחה-מיטגליד, אויף וועמען דער בעטרעפענדער פאבאראווי פער-רופט זיך אלס יענעמ'ס איינציגער שפייזער ארבייט יא אדער נישט, נאר ס'האנדעלט זיך אויסשליסליך אין דעם, צי ער איז פעהיג צו ארבייט.

קוים איז אזא איינער עלטער, ווי 60 יאהר, ווערט ער שוין אויטאמאטיש אנערקענט פאר נישט ארבייטס-פעהיג. ווי באלד אזוי קאן שוין ממילא נישט האבען דער אומשטאנד, וואס ר'ארבייט דאך, קיין שום ווירקונג אויף דער דעציזיע וועגען אנערקענען אנ'אפיעקונסטווא כאטש בלויז דערפאר אליין, וואס די ארבייט פון אזא זקן קאן נישט זיין אזוי דויערנד און גענוגענד, אז זי זאל מפרנס זיין זיין משפחה.

די פעראינטערעסירטע משפחות דארפען אומבעדינגט פערלאנגען די דערמאנטע דעציזיעס פון די סטאראסטוועס לויט די אנגעוויזענע פללים.

י. א—ד.

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיטן

רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד, לאדז

פיעטריקאווער 31.

אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4 ביז 8 אווענד

געשטרויכעלט געווארן מיט אנ'אשת איש

באלעבאטישער יונג ווערט פערפאלגט פון אנ'אונטערוועלט-פאר פאלק

די געשיכטע, וואס מיר נעהמען דא דערצעה-לען, האט זיך אייגענטליך אנגעהויבען מיט קנאפע דריי יאהר צוריק, ווען זיינוועל קצב, איינער פון די לאדזער יונגע אונטערוועלט־העלדען, איז אריינ-געצויגען געווארען אין מיליטער.

זיין איבערגעלאזט ווייבעל, בלייבענדיג אהן מיטלען צום לעבען, איז באלד נאכדעם געצוואונגען געווען צו ליקווידירען די אייגענע סובלאקאטארישע ווירטשאפט און זיך צו פערדינגען אויף א שטעל, אלס דינסט אין א בעל-בתיש הויז.

די בחנ'טע דינסט איז גראד נישט געווען פון די געהויבענע צניעות, האט זיך צווישען איהר און דעם בעל-הבית גענומען וועבען א שטארקע נאהענט-שאפט.

דאס פארל האט אבער פערשטאנען אזוי קונ-ציג צו בעהאלטען זייערע זינדיגע עסקים, אז קיי-נער פון די שטוב-מענשען האט נישט בעמערקט צווישען זיי קיין שום פערדעכטיגעס.

פערקעהרט, אויב ס'האט זיך יא שוין אמאל עפעס געווארפען אין די אויגען אין פרט פון פערהאלטען זיך צו דער דינסט, איז עס גאר גע-ווען מצד'ן בעל-הבית יונגסטען זוהן און דעריבער, ווען איהר שלאנקע פיגור האט אנגעהויבען אייגנ-ציגווייז צו פערלירען די ליניע, זענען אלע געווען איבערצייגט, אז דאס איז א שטיקעל ארבייט טאקע פון אט דעם דערמאהנטען בן זקונימ'ל.

ווי ס'פיהרט זיך אין אזעלכע פאלען, אין בעל־בתישע הייזער, נעהמט די בעל-הבית'טע גלייך דאס „פערפלייציגטע" משרת און איז זי משלח ארויס פון שטוב. אויך אין דעם פאל, האט מען געוואלט מיט זיינוועלס קצבס ווייב אזוי האנדלען.

דער בעל-הבית ווידער, מורא-האבענדיג, אז די נקבה זאל נישט אנווייזען די ריכטיגע אדרעס פון „בעל-מלאכה" און דערמיט נישט ארויסרופען די אמת'ע קורזשאווע, האט זיך גענומען פאר איהר איינשטעלען, כלומרשט צוליב רחמנות.

א געוויסע צייט האט מען טאקע נאך געהאל-טען די דינסט אין שטוב. שפעטער האט מען זי איינגעאדענגען ביי אנ'ארימע משפחה. דארט האט זי אפגעהאלטען די קינפעט און געבוירען א קינד.

די ערשטע צייטען האט נאך דער בעל-הבית צוגעווארפען איהר אלעמאל א פאר גילדען, ביס-לעכווייז האט ער זיך געמאכט וועגען דער גאנצע געשה פערגעסען.

ערשט, ווען זיינוועל איז צוריקגעקומען פון מיליטער האט ער בענומען דעם שייגעץ בעל-הבית דערמאהנען וועגען זיין פליכט לגבי זיין קינד און דער מוטער פון זיין קינד און פון איהם טאקע אלעמאל ארויסגעשאקעלט קלענערע, אדער גרעסערע געלד־סומעס.

אנומאל האט דער בעל-הבית פערקנסט זיין עלטסטע טאכטער מיט א זוהן פון גאר מורינהדיגע על-טערען, ס'איז צוגעגרייט געווארען א ברייטער תנאים סעודה.

ווען חתן-כלה, די מחותנים און אלע פערבעטע-נע געסט האבען זיך אוועקגעזעצט ארום די רייך סער-ווירטע טישען, רופט מען פלוצלונג ארויס דעם מחו-תן, אין הויז האט אויף איהם געווארט זיינוועל מיט'ן ווייב און קינד אויף דער האנד. זיינוועל האט דעם מחותן קאטעגאריש ערקלערט, אז ער וויל דווקא איצט האלטען מיט איהם א דין תורה, הלמאי ס'האט עפ־אומגליקליכט זיין כשר'ע ווייבעל און אז די דיינים זאלען זיין די מחותנים און געסט, וואס זענען דער-ריבען פערזאמעלט.

דעם מחותן איז בעסער געווארען געל און גרוי פאר די אויגען. ער האט גענומען מיט דעם חברה-מאן אונטערהאנדלען מכוח לא יחי"ך-געלד. זיינוועל האט אבער געפאדערט אזא פרייז, אז דער מחותן האט גלייך אויפ'ן ארט בעקומען א הארץ-אטאק און איז אוועקגעפאלען אין א טיפען חלשות.

ס'האט זיך געמאכט א גרויסער אנלויף פון מענשען, לאנג האט געדויערט ביז דעם ארויסגערופענעם דאקטאר איז געלונגען צו דערמינטערן דעם אוועק געפאלענעם.

די תנאים זענען שוין נישט צושטאנדגעקומען, און זיי וועלען שוין נישט צושטאנדקומען, ווייל די מחותנים פון התן'ס צד האבען זיך דערוויל דער-וואוסט וועגען דער גאנצער מעשה און ווילען שוין מעהר נישט הערען פון שידוך.

ארגוס.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג
כ
20
תשרי תרצ"ג

אָקטאָבער
זון-אויפגאַנג 5.58
זון-אונטערגאַנג 5.45

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1912

(2) היינט, דאָנערשטאָג, דאַרפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביוראָ (זאָוואַדזקאַ 11) צו רעגיסטראַציע יונגעלייט פונ'ם יאָהרגאַנג 1912 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו רעגיסטראַציעס, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען, וואָס הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

P R

און פון 9 קאָמיסאַריאַט:

Ł M N O P R

מאָרגען, פרייטאָג, פון 3 קאָמיסאַריאַט:

S Sz

און פון 9 קאָמיסאַריאַט:

S Sz T U W Z Ż

ביוראָס פון ארבייטסלאָזען-פאָנד

איבערגעטראָגן אויף בעדנאַרסקאַ 24

פון היינט אָן זענען די ביוראָס פון אַרבייטסלאָזען פאָנד איבערגעטראָגען געוואָרען פון פּאָלודניאָוואַ 94 אין נייעם לאָקאַל אויף בעדנאַרסקאַ 24. דער צופאָהר איז מיט די טראַמוואַיען 4, 7, און 11. טעלעפאָניש קען מען זיך פאַרבונדען מיט די נומערען: לייטונג — 18869. אַדמיניסטראַציע און פינאַנץ-אָפּטיילונג — 10161. אונטערשטיצונג-אָפּט. — 22455. אַרבייטס-וואַרשטאַטען און געריכט-רעפעראַט — 18440. דער טעלעפאָן 21137 (אינפאָרמאַציע) איז סקאַסירט געוואָרען. וועגען אינפאָרמאַציעס דאַרף מען זיך פאַרבינדען מיט איינעם פון די דערמאָנטע נומערען.

פאַר'סמ'ט מיט גיפטיגע שוואָמען

(א) אויף נאָווע-פּאַרגורנע 10 האָבען זיך פאַר'סמ'ט מיט גיפטיגע שוואָמען 6 פערזאָן פון דער פאַמיליע גאָץ.

אַרעסטירט אַ רעיענט

(2) אויפ'ן בעפעהל פון פּראָקוראָר מאַרקוספעלד איז נעכטען אַרעסטירט געוואָרען דער רעיענט טראַיאַנאָווסקי, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין מיסברויכען מיט מלוכה-געלדער.

די פּרטים פון דער אויספאָרשונג ווערען דערווייל געהאַלטען בסוד, כדי נישט צו שטערען דעם גאַנג פון דער אויספאָרשונג.

דיפטעריט-עפּידעמיע

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער הערשענדער דיפטעריט-עפּידעמיע, האָט דער שול-אינספעקטאָראַט פאַראָרדענט צו פערמאַכען אויף 2 וואָכען צייט די קלאַסען אין די שולען, אין וועלכע עס קומען פאָר פאַלען פון דיפטעריט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) א. דאַנצער, זגערזשער 57; וו. גראָשקאָווסקי, 11-טער ליסטאָפּאַד 15; ס. גאָרפיין, פּילסודסקיעגאָ 54; ס. באַרטאָשעווסקי, פּיעטריקאָווער 164; ר. רעמבעלינסקי, אַנדזשעיאַ 28; שימאַנסקי (פּשענדזעלניאַנאַ 75.

פון האַנדעלס-געריכט

רעגולאַציע-פאַרשלאַג פון דער פירמע „גוסטאַוו פישער און שותּף"

בעשטעטיגט דורכ'ן אַפּעלאַציע-געריכט

דאָס לאָדזער קרייז-געריכט האָט בשעתו אָפּגעזאָגט דעם רעגולאַציע-פאַרשלאַג פון דער פירמע „גוסטאַוו פישער און שותּף" (נאַפּיורקאָווסקעגאָ 70) צוליב וואָס די פירמע האָט אַפּעלירט צום אַפּעלאַציע-געריכט קיין וואַרשע.

אויף דער לעצטער זיצונג, האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט מבטל געמאַכט די דעציזיע פון לאָדזער קרייז-געריכט און דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך (15 פּראָצ.) בעשטעטיגט.

*

אויף דער זעלבער זיצונג פון אַפּעלאַציע-געריכט איז בעטראַכט געוואָרען די אַפּעלאַציע פון דער פירמע „ישראל יאַקובאָוויטש און „בירך פאַיענצקי" (פּיעטריקאָווער 6). די דערמאָנטע פירמע, האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בשעתו איבערגעגעבן די פּראָקוראַטור פאַר אַ בייזוויליגען באַנקראָט.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט די אָנקלאַגע אָפּגעוואָרפען און די דעציזיע פון לאָדזער קרייז-געריכט בעשטעטיגט.

געשאָסען אויף געהיים-אַגענטען

פאַרברעכער אַרעסטירט און ווערן געשטעלט פאַר אַ שטאַנד-געריכט

(2) נעכטען ביינאַכט, האָבען צוויי געהיים-אַגענטען בעמערקט, אויף זגערזשער גאַס, צוויי פאַרדעכטיגע פערזאָן און בעפוילען זיי זאָלען זיך אָפּשטעלען. די פאַרדעכטיגע האָבען נישט געשטעלט קיין ווידערשטאַנד און זיך אָנגעשטעלט, נאָר ווען די געהיים-אַגענטען האָבען געפאָדערט פּערזענליכע דאָקומענטען, האָבען ביידע בליץ-שנעל אַרויסגעכאַפּט רעוואָלווערען, גענומען שיסען אויף די געהיים-אַגענטען און זענען אַנטלאָפען.

שפּעטער זענען געמאַכט געוואָרען אַבלאַוועס אין עטליכע מליונות און ביידע אַנטלאָפענע זענען אַרעסטירט געוואָרען אין אַ קנייפּע אויף פּאַבּיאַניצקאַ 19. ביי איינעם פון זיי האָט מען געפונען אַ רעוואָלווער.

אין אויספאָרשונגס-אַמט האָבען זיך די אַרעסטירטע אָפּגעזאָגט אַנצורופען זייערע נעמען. קיין שום דאָקומענטען האָט מען ביי זיי נישט געפונען. מען רעכענט, אַז די ביידע זענען לאַנג-געזוכטע פאַרברעכער. זיי ווערען געשטעלט פאַר אַ שטאַנד-געריכט פאַר וועלען דערמאָרדען פּאָליציי-בעאַמטע בעת'ן ערפילען זייערע פליכטען.

נאָך וועגען „אוצר" פון אַ מיליאָן גאָלד-רובל

פּאָליציי זוכט נאָך דריי אוצר-אַמאַטאָרען

(2) ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגעטיילט ווערט אויפ'ן פּראָוואָסלאַוונעם צמענטאַזש אויף דאָלי געזוכט אַ בעהאַלטענעם אוצר פון אַ מיליאָן גאָלד-רובל און אַז עס איז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אַרעסטירט געוואָר'ן אַ געוויסער פּשיגאָדסקי. וועלכע האָט אָהן ערלויבניש אויסגעגראָבען אַ קבר אין וועלכען עס ליגט בעגראָבען אַ גענעראַל.

איצט גיט מען נאָך איבער, אַז דער אַרעסטירטער האָט ערקלערט, אַז ער האָט געהאַט נאָך דריי שותּפים, וועלכע האָבען אַ פּלאַן פון צמענטאַזש און אויפ'ן פּלאַן איז אויך אָנגעגעבן, וואו דער „אוצר" ליגט בעגראָבען. דער פּלאַן איז אָבער שוין אָפּגעריבען און עס איז שווער זיך צו אָריענטירען אין אָרט, וואו דער אוצר ליגט בעהאַלטען.

ווייטער דערצעהלט דער אַרעסטירטער, אַז די דערמאָנטע דריי פּערזאָן האָבען זיך בעטייליגט אינ'ם אויפגראָבען דאָס קבר, זייערע נעמען, ווייסט ער נישט און זייערע אַדרעסען, ווייסט ער אויך נישט, נישט מעהר, וואָס זיי האָבען איהם פאָרגעלעגט דאָס שטיקעל אַרבייט און צוגעזאָגט פּראָווויזיע.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אַ מחלוקה אין דער אַלטשטאַטישער שוהל צוליב נעילה

וואו ס'איז פאַרהאַן אַ שוהל, זענען פאַרהאַן גבאים, אַ חזן און אַנדערע כלי-קודש, וואו ס'זענען פאַרהאַן גבאים, זענען פאַרהאַן מחלוקת.

— און פאַרוואָס דען נישט, וואָס האָבען דען גבאים צו טון, אויב נישט זיך צו קריגען און דערגעהן איינער דעם אַנדערען די יאָהרען? און פאַר וואָס זאָל די אַלטשטעטער שוהל אין לאָדז זיין ערגער פאַר אַלע אַנדערע שוהלען? דאָ זענען דאָך אויך פאַרהאַן גבאים, קאָמיטעטען, אַ חזן, און אַלע איבעריגע.

אָבער אומעטום פיהרט זיך, אַז אויף די ימים-נוראים ווערט געשלאָסען וואָפענשטילשטאַנד, די גבאים בעטען זיך איבער, דער חזן בעקומט אויסגעצאָהלט און איבער די הייליגע טעג איז שטיל און רוהיג.

אין דער אַלטשטעטער שוהל אין לאָדז, איז אָבער אַנדערש געווען, דווקאָ אויף די ימים-נוראים האָט זיך די מחלוקה פאַרשאַרפט דווקאָ אין די נוראָדיגע טעג האָט מען זיך געקריגט און מחלל-געווען די הייליגקייט.

אָנגעהויבען האָט זיך עס אַלץ ערב-ראש השנה צו מעריב, די אַלטשטעטישע בעלי-בתים זענען געווען אויסגעטון פון זייערע וואָכעדיגע געשעפטען, האָבען געוואָרפען אַלע קליינליכע דאגות און האָבען געוואָרגט דערפאַר, ווי אַזוי זיך אויסצובעטען אַ כתיבה וחתימה טובה, און אויך דער חזן פון דער אַלטשטעטישער שוהל האָט געהאַט דאָזעלטע זאָרגען, ער דאַרף דאָך נישט בעטען, נאָר פאַר זיך אַליין, נאָר פאַר גאַנץ קהל, וועמענס שליח ער איז, מאַכט זיך אַ מעשה, אַז דער חזן טראַכט און טראַכט, טרעלט ווי אַ פייגעלע און אַז ער האָט געדאַרפט אויסלאָזען די ברכה „המעריב ערבים" האָט ער אויסגעלאָזען „אוהב עמו ישראל". איז געוואָרען אַ געקלאַפּ אין די שטענדערס און אין די מחזורים, די גבאים האָבען אַראָפּגעלאָזען די נעז און האָבען גערעכענט זיך אָפּצורעכענען מיט'ן חזן נאָך די ימים נוראים.

מילא האָט דער חזן זיך פאַרטיידיגט, ס'קען נאָך טרעפען ביי אַ מענשען און נאָך דערצו ביי אַ חזן. אָבער אומבעשטראָפט האָט דער חזן נישט געקענט בלייבען, און די גבאים האָבען בעשלאָסען אַז אַלס שטראָף זאָל דער חזן נישט דאַווענען פאַר'ן עמוד נעילה, מיט'ן דאָזיגען כבוד, מיט'ן נעילה דאַווענען האָבען זיי מכבד געווען איינעם פון די לאָדזער מורה הוראות, וועלכער דאַווענט אין שוהל. האָט זיך דער מורה הוראה שטאַרק געגרייט צו זיין דער שליח צבור דווקאָ ביי די הייליגסטע תפילה. אָבער די איבעראַשונג איז געווען גרויס, ווען בעת דער הפסקה צווישען מנחה און נעילה, איז דער חזן צוגעגאַנגען צום עמוד, און אָנגעהויבען צו דאַווענען נעילה, די גבאים און דער מורה הוראה וואָס האָט געהאַט הרשאה צו דאַווענען האָבען אָנגעהויבען שרייען און געוואַלדעווען. דער חזן האָט זיך אָבער גאָרנישט ווייסענדיג געמאַכט און ווייטער געדאַווענט, אַוועקוואַרפען פון עמוד האָט מען איהם אָבער נישט געקענט.

דער מורה הוראה איז געוואָרען שטאַרק בעלייריגט און ער האָט גערופען דעם חזן פון דער אַלטשטעטישער שוהל צום בית-דין. דער ראַבינאַט האָט בעשטימט אַ בית-דין פון די רבנים ראָזענבערג, ראָזענשטיין און יאַקובאָוויטש, און ערהעכטען איז פאָרגעקומען די דין-תורה, קיין פסק איז נאָך נישט אַרויסגעגעבען געוואָרען, דאָס וועט געשעהען ערשט נאָך הושענא-רבה.

PRYWATNE POGOTOWIE ŁEKARSKIE
TEL. 12-333 ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–PRZEWÓZ CHORYCH

דער פאַס ליגט נעביך איז פעסעל...

גלאָוונער בירגערמייסטער מאַכט אַ „האָלץ-טראַנזאַקציע"

און בעקומט 4 חדשים תפיסה

(2) דעם 16-טען נאָוועמבער פ. י. איז צום בירגערמייסטער פון גלאָוונע, לייזער יודעל פאַס, אָנגעקומען אַ מיטטיילונג, אַז קיין גלאָוונע איז געקומען פון ראָוונע אַ וואַגאָן האָלץ. אין דער מיטטיילונג פון דער קאָנינער סוחרים-באַנק איז אָנגעגעבען, אַז די סומע 780 זל. דאַרף מען נאָכ'ן פּראַכט-אָפּצאָהל, איינצאָהלען אין דער לאָדזער האַנדווערקער-באַנק.

פאַס איז געקומען אין דער לאָדזער האַנדווערקער-באַנק גראָד בעת די רעווידיר-קאָמיסיע האָט קאָנטראָלירט די ביכער, און היות ווי דער דירעקטאָר אָרדינאַנס איז געווען שטאַרק בעשעפטיגט, האָט ער פאַס'ן נעגעבען דעם באַנק-סטעמפּעל, ער זאָל זיך אַליין ערלעדיגען דעם ענין.

פאַס האָט טאַקע אַזוי געטון, ער האָט אָפּגעשטעמפּעלט דעם פּראַכט מיט'ן דירעקטאָרס אונטערשריפט, האָט געהייסען אויסלאָדען דעם וואַגאָן האָלץ און צוגעשיקט דעם האָלץ-סוחר נאָר 500 זל.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס. פאַס האָט זיך פאַרטיידיגט, אַז דעם סטעמפּעל האָט ער געלעגט מיט'ן הסכם פון דיר. אָרדינאַנס.

דאָס געריכט האָט אָבער פאַס'ן פאַרמשפּט אויף 4 חדשים תפיסה, אָפּצולעגען דאָס אויספיהרען די שטראָף אויף 3 יאָהר.

קויפט ביי אונזערע אַנאָנסען-געבער

די מאָדערנסטע און בעסטע
מענער-היטען
אין אַלע פאַרבען
צו קאָנקורענץ-פרייזען
בעקומט מען נאָר ביי

האַנדעלס-מעגליכקייטען מיט צפון-אַפריקאַ

(אג) די טעג איז אין דער היגער האַנדעלס-קאַמער פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פּאָליטיש-ווירטשאַפטליכע קאָמיסיע, עקספּאָרט-קאָמיסיע און פּרעזידיום פון דער קאַמער. דער דירעקטאָר פון דער האַנדעלס-קאַמער אינגוש. קאַראָל בייער האָט אָפּגעגעבען אַ גענויען באַריכט וועגען דער רייזע פון דער פּוילישער האַנדעלס-מיסיע קיין צפון-אַפריקאַ, און באַקענט די פאַרזאַמעלטע מיט די אַרבייטען פון דער האַנדעלס מיסיע אין אַפריקאַ און אויך מיט דער אַקציע פון דער היגער האַנדעלס-קאַמער, וועלכע האָט שוין אונטערגענומען שריט מיט'ן ציל אויסצונוצען די אָנגעקניפּטע באַציהונגען אויף קאָנקרעטע טראַנזאַקציעס.

די קאָנסטיטואירונג פון עקספּאָרט-ראַט

(אג) נעכטען איז צוריקגעקומען פון וואַרשאַ דער פאָרשטעהער פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער, וועלכער האָט זיך באַטייליגט אין דער קאָנסטיטואירונגס-זיצונג פון עקספּאָרט-ראַט. די זיצונג איז פאָרגעקומען דעם 18 ד. ח. און עס האָבען זיך אין איהר באַטייליגט דער פאַרבאַנד פון די האַנדעלס-קאַמערן, האַנדווערקער-קאַמערן, לאַנדווירטשאַפטליכער צענטראַל-פאַרבאַנד פון דער פּוילישער אינדוסטריע, צענטראַלען פון די סוחרים-פאַרבאַנדען א. אַ. אויף דער דאָזיגער זיצונג האָט זיך אויך קאָנסטיטואירט דער טראַקטאַטען-ראַט, וועלכער וועט זיין דער איינציגער און הויפּט-דעה-זאָגער מצד די ווירטשאַפטליכע קרייזען אין פראַגען פון דער טראַקטאַטען-פּאָליטיק. אַלס פאָרזיצענדער פון ראַט איז אויסגעוועהלט געוואָרען סענאַטאָר פּאַוועל מינקאָווסקי.

אויפ'ן בעפעהל פון הער פּראָקוראָר...

געריכט-זיצונג איבערגעריסען צוליב אַ מיספאַרשטענדניש

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטען אין מיטען אַ געריכט-פאַרהאַנדלונג אַריינגעקומען אין געריכט-זאַל אַ פּאָליציאַנט, און אַ געשריי געטאָן צום ריכטער: „אויפ'ן בעפעהל פון פּראָקוראָר אַזוי פאָרט איבערייסען די זיצונג און זיך שטעלען צום פּראָקוראָר".

די געריכט-פאַרהאַנדלונג איז תיכף איבערגעריסען געוואָרען. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָס געווען אַ פּשוטער מיספאַרשטענדניש: דער פּראָקוראָר האָט געמיינט פון די בעאַמטע געהייסען בעת דער פויזע אַריינרופען דעם ריכטער שווידערסקי דער בעאַמטער האָט עס איבערגעגעבען דעם פּאָליציאַנט, וועלכער האָט עס איבערגעחזרט אויף אַזאַ אופן.

פון „אוזדראָוויסקאַ"

(פ) נעכטען זענען צוריקגעקומען 50 פּערזאָן פון „אוזדראָווייסקאַ" וואו זיי האָבען זיך ערהאָלט 4 וואָכען, אונטער מעדיציגישער אויפזיכט.

ס'איז ווערט צו בעמערקען, אַז אין משך פון 23 יאָהר, וואָס „אוזדראָוויסקאַ" עקזיסטירט, לינדערט זי דעם שווערען מצב פון אונזערע יודישע אָרימסטע שיכטען און פאַרזאָרגט אַנ'ערך פון 500 פּערזאָן יעהרליך מיט אַ געהעריגען זומער-אָפּרוה.

היינט קאָנצערט פון יאַן קובעליק

דער אָנגעזאָגטער מייסטער-קאָנצערט קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, אָוועגד אויף וועלכען עס טרעט אַרויס דער וועלט-בעריהמטער פידעל-ציגענער יאַן קובעליק.

דער גרויסער קינסטלער וועט היינט שפּילען אויף אַנ'אָריגינעלע סטראַדיוואַריוס-פידעל, וועלכער דער ווערט פון דאָזיגען אינסטרומענט בעטראָפט 50,000 דאָלאַר. אין זיין היינטיגען פּראָגראַם וועט דער גענאַלער קינסטלער אויספיהרען די שאַפונגען פון: גאָלדמאַרק, ברוך, טשייקאָווסקי, פּאַגאַניני און פון זיינע אייגענע ווערק.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-אָרטאָפּעד

פּאָלודניאָווואַ 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פאַרקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער

אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: וואַקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען. קינסטליכע הענד און פיס, קאָרסעטען א. אז. וו.

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

די פריזיער וויל'ען אַרבייטען זונטאָג

(2) אויף אַ פאַרזאַמלונג פון קריסטליכען און יודישען פריזיער-מייסטער-צעכען, איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום מיניסטאָרען-ראַט מיט אַ מעמאָריאַל וועגען ערלויבען אָפען צו האַלטען די פריזיער-אַנשטאַלטען אום זונטאָג פון 10 ביז 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג.

דער מעמאָריאַל ווערט שוין אָוועקגעשיקט די טעג צום מיניסטאָרען-ראַט.

רעדוקציע אין שייבלער'ס שפּינערייי

(2) אין שייבלער'ס שפּינערייי האָט מען רעדוצירט 70 אַרבייטער.

געהיימנישפולער אַנפאַל אויף אַ פרוי

(2) נעכטען ביינאַכט איז אויף קילינסקי 144, אַנ'אומבעקאַנטער בעפאַלען, אין הויז, די פרוי סטאַניסלאַווע קלאָס און איהר אַריינגעשטאָכען אַ מעסער אין רוקען. דער אָנפאַלער איז נעלם געוואָרען. אין אַ שווערען צושטאַנד איז די פרוי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20

די בעליבטע סובּרעטין רעגינאַ צוקער | בעריהמטער אַרטיסט און זינגער הערמאַן פעניגשטיין

די בעוואוסטע אַרטיסטען: בערטאַ זאַסלאַווסקאַ, עוואַ שטאָפּפער, ליזאַ שלאָסבערג, לעאָן נעטליכערמאַן, קאַרל צימבאַליסט, אַהרן אייזענבערג, יוסף נייווירט און אַנד.

פרייטאָג, דעם 21, 9 אָוועגד, שבת, דעם 22, 4 בײַטאָג (צו בילינע פרייזען) און 9 אָוונעד, זונטאָג, ד. 23, 9 אָוו. די אויסג. פרעכטיגע אָפּערעטע

דער זיסער בחור

אין 2 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג, אויסגעפיהרט פון הערמאַן פעניגשטיין.

זונטאָג, ד. 23, 4 בײַטאָג, מאָנטאָג, ד. 24, 9 אָוונעד

פּאָפּולערע פאָרשטעלונגען — צו בילינע פרייזען —

דעם טאַטען'ס זוהנדל

די העכסט-קאָמישע אָפּערעטע אין 3 אַקטען, אויפגעפיהרט פון הערמאַן פעניגשטיין. — הויפּט-ראָלען: דעם טאַטען'ס זוהנדל—הערמאַן פעניגשטיין; מלכה'לע—רעגינאַ צוקער. —::— רעזשיסער: ק. צימבאַליסט. טענצ. לײַטער: ק. גוטמאַן. דיריגענט: ל. זעלמאַן, סופלאָר: מ. אייזענבערג. ——— בילעטען צו בעקומען און קאַסע פון טעאַטער.

טעאַטער „סקאַלאַ", שרודמיעסקאַ 15.

היינט דאָנערשטאָג, 20 ד.ח. פּינקטליך 9 אָוונעד

„טאַנצט, יודעלעך טאַנצט!" לעבט, לאַכט נאַר און קוועלט, „די יודישע באַנדע" שפּילט — שאָקעלט זיך די וועלט !!!

נאָר 8 גאַסטשפּילען פון בעריהמטען וואַרשאַווער קליינקונסט-טעאַטער

די יודישע באַנדע

אין דער שפּיץ: חנה גראָסבערג, ראָזאַ גאָזעל, לאָלאַ פאָלמאַן, זישע קאַץ, דוד לעדערמאַן, מ. אָפּענהיים, יצחק נאָזשיק.

פּרעמיערע טאַנצט יודעלעך טאַנצט!..

אַ פריילעכע שפּיל אין 2 טיילען, 15 בילדער מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג, צונויפגעשטעלט און אויסגעפיהרט פון יצחק נאָזשיק.

מוזיק פון יוסף קאַמינסקי און הענעך קאָן. דעקאָראַציעס: א. ליבערמאַן. קאָנפערענסיער: זישע קאַץ. ביים קלאַוויר: פאַניאַ קאַמינסקאַ-עפּשטיין. גרויסער אָרקעסטער! אינספּיצענט: ב. שוואַרצשטיין. אַדמ. לייט.: יאַן ווייסבערג.

גאַרדעראָבע פריי!

ראַדיאָ-כראָניק

איין אַנטענע פאַר דריי טויזענד ראַדיאָ-אַפּאַראַטען

אַמשטאַרקסטען איז ראַדיאָ ענטוויקעלט אין אַמעריקע. דאָרט זענען אויך געמאַכט געוואָרען די גרעסטע ערפינדונגען אויף דעם געביט. עס איז שוין דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז פאַר פיל איז שוין אוממעגליך געוואָרען צו הערען ראַדיאָ, ווייל עס האָט פעהלען געלט פאַר דער אַנטענע. אין די גרויסע שטעט, וואו [illegible] און טשיקאַגאָ וואו איז איין וואָלקען-קראַצער געבויט, זיך צו ערליכע הונדערט ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, מאַכען די דעכער דעם איינדרוק פון אַ געדיכטער פישער-נעץ. כער שטעהט זיך, אַז דאָס רופט אַרויס פיל אומאַנגענעהמליכקייטען און מחלוקת ביי די ראַדיאָ-הערער, וועלכע שטערען זיך געגענזייטיג ביים ראַדיאָ-אויפנאַהם.

איצט האָבען די אַמעריקאַנער אינזשינירען געפונען אַנ'עצה געגען דער דאָזיגער שטערונג. זיי זענען געקומען צום אויספיהר, אַז אין אַזאַ וואָלקען-קראַצער מוז מען איינריכטען אַ בשותפות'דיגע אַנטענע, פון וועלכער עס וועלען גענייסען אַלע איינוואוינער פון הויז. ווי די ערשטע פּראָבען האָבען דערוויזען, האָט אַזאַ אַנטענע פיל מעלות. די דאָזיגע אַנטענע רעאַגירט נישט אויף אַלע געגענזייטיגע געראָישען פון די טראַמווייען, עלעקטרישע מאָטאָרען, ווינדעס, גלעקלעך, מעדיצינישע אַפּאַראַטען א. אז. וו. חוץ דעם האָט אַזאַ געמיינזאַמע אַנטענע אַנ'אומגעהויערע בעדייטונג פאַר דער זיכערהייט פון הויז בעת אַ שרפה. ביז איצט האָבען די פייערלעשער בעת אַ שרפה, זיך ממש נישט געקאָנט קיין עצה געבען מיט די הונדערטער דראָטען פון די אַנטענעס, וואָס האָבען געשטערט פריי צו בעוועגען זיך אויפ'ן דאַך. די דאָזיגע שטערונג איז איצט בעזייטיגט געוואָרען, איין אַנטענע דינט איצט פאַר דריי טויזענד ראַדיאָ-הערער.

אַ נייער ראַדיאָ-קאָנקורס

די מוזיקאַלישע לייטונג פון פּוילישען ראַדיאָ האָט 4 יאָהר צוגעגרייט פאַר די ליבהאָבער פון די ראַדיאָ-קאָנצערטען אַנ'אַנגענעהמען סורפּריז. דאָס איז אַ מוזיקאַלישער קאָנקורס מיט פּרייזען. אין קאָנקורס קאָנען אַנטיילנעהמען אַלע ראַדיאָ-הערער און די אויפגאַבע בעשטעהט אין דעם, וואָס מען דאַרף זיך אויפמערקזאַם צוהערען צו די אָוונט קאָנצערטען וואָס הויבען זיך אָן ניין אין אָוונט.

דעם 6-טען נאָוועמבער היי-יאָהר וועלען בעת דעם אָוונט-קאָנצערט אַרויסטרעטען פיר אַרטיסטען, וואָס זייערע נעמען זענען גוט בעקאַנט אַלע ראַדיאָ הערער. דער ספּיקער וועט אָבער נישט אָנזאָגען זייערע נעמען און די ראַדיאָ-הערער וועלען אַליין דאַרפען דערקענען לויט די שטימען די בעטרעפענדע אַרטיסטען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

נעמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוועגד. זונטאָג פון 9–11 בייטאָג.

ר. אייזראַעל

דאָס בופעט-מיידעל

(143

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזשער ווירקליכקייט

גרויסע טרערן זענען געפלאָסען איבער מאַנקאַס באַקען, זי האָט געקוקט אויף דער פאָטאָגראַפיע פון איהר מוטער און געזאָגט:

— וויפיל דו האָסט געמוזט ליידען, אַז דו האָסט געמוזט אַוועקגעבען דיין יונג לעבען אויפ'ן מזבח פון דיינע יסורים.

דער אַדוואָקאַט האָט נישט געוואָלט שטערען מאַנקען אין איהר טראַכטען און זי געלאָזען אויסרעדען. ער האָט אָבער זיך אַריבערגעצויגען איבער מאַנקען און געקוקט אויף דער פאָטאָגראַפיע. אין דעם מאָמענט האָט דער אַדוואָקאַט אַרויסגעכאַפּט פון מאַנקעס האַנד די פאָטאָגראַפיע.

— איז דאָס מעגליך? איז דאָס אַלץ אַ מיסטיפיקאַציע? וויל מען מיך שאַנטאַזשירען, אָדער האָבען זיך ביידע כוחות איבער מיר אָנגעזעצט?

מאַנקע איז אויפגעשפּרונגען פון אָרט און זיך אָפּגערוקט פון דעם אַדוואָקאַט פּאָרעלסקי, אַזוי ווי זי וואָלט זיך שטאַרק דערשראָקען פאַר איהם.

— הער אַדוואָקאַט, וואָס רעדט איהר?

— איך פאַרלאַנג אויפקלערונג.. וואָס קומט דאָ פאָר, נאָך וואָס זענט איהר בכלל צו מיר געקומען, איך האָב געמיינט אַז אַלץ וואָס איהר האָט צו מיר געזאָגט איז געווען אויפריכטיג, אַז איהר טוט אַלץ צוליב אידעאַליזם, צום סוף האָט איהר מיך געוואָלט שאַנטאַזשירען.

— אָבער הער אַדוואָקאַט פּאָרעלסקי, איהר זענט קראַנק געוואָרען, איך פאַרשטעה גאָרנישט וואָס איהר רעדט.

— ווער איז די פרוי, וואָס געפינט זיך אויף דער פאָטאָגראַפיע?

— דאָס איז מאַנקאַס מוטער, — דער אַדוואָקאַט האָט דער אַלטער זיך אָפּגערופען — דאָס איז די פרוי, מיט וועלכער איך האָב חתונה געהאַט ווען מאַנקע איז אַלט געווען אפשר אַ האַלב יאָהר.

— אָבער דאָס איז דאָך נישט מעגליך? אַלטער איהר זאָגט ליגען, דאָס איז נאָך איינע פון אייערע פאַרברעכענס וואָס איהר זענט בעגאַנגען אין אייער לעבען.

דער אַלטער פאַרברעכער איז געפאַלען אויף דער פּאָדלאָגע, אַרומגענומען דעם אַדוואָקאַטס פיס און געזאָגט מיט אַ וויינענדיגע שטימע:

— הער-לעבען, וואָס האָב איך, נאָך היינט ליגען צו זאָגען, איהר זעהט אַליין, אַז איך האַלט שוין ביים שטאַרבען, אַז מיינע מינוטען זענען געצעהלטע, איך געה סיי-ווי-סיי אַוועק אין דער פּאָליציי און זיך מודה זיין אין אַלעם וואָס איך האָב אין מיין שרעקליכען לעבען געטון, אָבער איצט שווער איך אייך, אַז די דאָזיגע פרוי איז מאַנקעס מוטער און אַלץ וואָס איך האָב אייך דערצעהלט וועגען איהר איז פול שטענדיג אמת.

מאַנקע האָט זיך נאָך אַלץ נישט געהאַט אָריענטירט אין וואָס עס האַנדעלט זיך דעם אַדוואָקאַט און פאַרוואָס ער איז אַזוי פּלוצים אויפגערעגט געוואָרען.

דער אַדוואָקאַט איז צוגעלאָפען צו מאַנקען, זי אָנגענומען פאַר ביידע הענד און דאַן איהר אַריינגעקוקט אין די אויגען אַריין.

— דו ביזט פאַניאַס טאָכטער? דו ביזט...

מאַנקע האָט זיך דערשראָקען, זי האָט געמיינט אַז דער אַדוואָקאַט איז פון זינען אַראָפּ, זי האָט געוואָלט רופען הילף. פּאָרעלסקי האָט זי אָבער אָפּגעהאַלטען און האָט געזאָגט:

— זאָל אייך נישט וואונדערען מיין מאָדנע אויפפיהרען זיך, מיינט נישט, אַז איך בין פון זינען אַראָפּ, איהר וועט באַלד אַלץ פאַרשטעהען, ס'איז נישט קיין צייט איצט עפּעס צו בעהאַלטען פאַר אייך צו פאַרהוילען. איך בין דאָס דער אויסוואורף וואָס האָט פאַרפיהרט פאַניאַן, דאָס הייסט אייער מוטער, און דאַן זי געלאָזען אויפ'ן גאַס, אָבער גלויבט מיר אַז איך בין דעמאָלט נישט אינגאַנצען שולדיג געווען. איך האָב אייער מוטער שטענדיג געזוכט, אומעטום געזוכט אָבער נישט געפונען. איך האָב חרטה בעקומען, פאַר וואָס איך האָב זי געלאָזען אַוועקגעהן פון מיר, איך בין איהר נאָכגעלאָפען געזוכט זי איבער אומעטום, אָבער זי איז פאַרשוואונדען געוואָרען, איך האָב דאַן געמיינט אַז זי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, איך האָב איהר אָנדענק שטענדיג געהאַלטען בכבוד אָבער איך האָב דאָך נישט געוואוסט אַז צו מיר קומט אין שטוב פאַניאַס טאָכטער...

מאַנקע האָט געפיבערט, זי האָט נישט געקענט בעגרייפען די גאַנצע ערנסטקייט פון פּאָרעלסקיס ווידוי, דאָס איז געקומען פאַר איהר צו פּלוצלונג, צופיל אומערוואַרט, זי האָט געמיינט אַז זי ווערט משוגע, זי האָט זיך מיט ביידע הענד פאַרשטעלט די אויערען, אַז זי זאָל נישט הערען, וואָס פּאָרעלסקי רעדט, דער אַדוואָקאַט איז געווען שטאַרק אויפגערעגט, ער האָט געוואָלט ווייטער רעדען, פיל רעדען, אַלץ דערצעהלען, אַזוי, אַז מען זאָל איהם פאַרשטעהען.

— אָבער וואָס זאָג איך ווען פאַניאַס טאָכטער, דאָס איז דאָך מיין טאָכטער, איך האָב דאָך זי פאַריאָגט ווען זי האָט שוין געהאַט געבוירען און דאָס האָט זי דאָך זיכער אין איהר אינערען געטראָגען דיך. דו ביזט דאָך מיין טאָכטער, האָט דער אַדוואָקאַט געשריגען נישט מיט זיין קול, מאַנקע בעגרייף דאָס אַלץ, פאַרשטעה דאָס, דיין מאַמע האָט געהייסען פאַניע, זי איז געווען מיין געליבטע, זי האָט דיך געבוירען און דו ביזט מיין טאָכטער. דו הערסט מאַנקע, דו ביזט מיין טאָכטער, מיין טאָכטער, דיר מוז פאַרגעלטען ווערען אַלץ וואָס פאַניאַ האָט געליטען. דו מוזט נקמה בעהמען אָן מיר פאַר די יסורים פון דיין מאַמע, וועלכע איז געווען די אייגענטליכקייט אַליין, די ריינסטע נשמה האָט זי געהאַט.

(פאָרטזעצונג קומט).

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע

די פרעמיערע צו דער ערעפענונג פון ווינטער-סעזאָן

אין „פילהאַרמאָניע" האָט זיך פרייטאָג געעפנט דער ווינטער - סעזאָן פון יודישען טעאַטער, עס וואַרפט זיך אין די אויגען דער פאַקט, וואָס עס איז אין ערגעץ נישט אָנגעגעבען געוואָרען ווער עס טראָגט די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם דאָזיגען טעאַטער. מען ווייס איגענטליך נישט צו וועמען מען דאַרף האָבען טענות, צו וועמען עס דאַרפען געריכט טען ווערען געוויסע פאָדערונגען, אָדער אויף וועמענס אַדרעס זאָל מען לויבען ווען מען דאַרף.

ווער איז די דירעקציע? ווער פיהרט אָן מיט דעם טעאַטער? און אויף וועמען ליגט די לאַסט פון אַדורכצופיהרען דעם ווינטער-סעזאָן? נישט אין די אַנאָנסען, נישט אין די אַפישען, נישט אין די פראָגראַמען, איז אָנגעגעבען וועלכע קערפערשאַפט איז די פעראַנטוואָרטליכע אָנפיהרונג.

מיר שטעהען פאַר אַ פאַקט: אַ טרופע האָט געעפענט דעם ווינטער-סעזאָן און האָט זיך אַוועקגעשטעלט שפּילען. וועלען מיר ווענדען אונזערע טענות צו דער טרופע.

אַ שטיק אונטער'ן נאָמען „דער זיסער בחור" איז געווען די פרעמיערע, גענומען אַן אַלטע אָנגעשפּילטע אָפּערעטע, פערדרעהט דעם טעקסט און פעריודישט די פערשוינען, אַביסעל איבערגעזעצט די האַנדלונג, איבערגעשטעלט און גלאַט אַזוי זיך אַריינגעפּלאָנטען לידלעך און קופּלעטען און עס איז אַרויסגעקומען אַ „יודישע אָפּערעטע".

אמת טאַקע, הערמאַן פענישטיין איז אַ האַרציגער שוישפּילער, שפּילט מיט חן, מאָס און פערמאָגט אַ סך אַרטיסטישע מעלות; רעגינא צוקער איז, אין איהר סובּרעטען-ושאַנר אויסגעצייכנט און פערדינט דעם גרויסען עיראָלג ביים עולם; ליזאַ שלאָס בעדאַרף רופט אַרויס סימפּאַטיע מיט איהר יוגענדליכקייט; זאַסלאַווסקאַ, שטאָקפעדער, צימבאַליסט, געטליכערמאַן, און אייניגע אַנדערע ראָלען רוטינירטע אַקטיאָרען. וואָס קומט אָבער אַרויס אַז זיי דאַרפען דאָ בעקליידען ראָלען וואָס זענען קוים שאָטענס פון מענשען. אַלץ איז דאָ קינסטליך צונויפגעשטיקעוועט און נישט אָריגינעל.

אייזענבערג שטעלט זיך אַפילו נישט אָפּ פון זינגען אַן אַלטען קופּלעט מיט „פערציג יאָהר צוריק" וואָס מען האָט שוין געזונגען אין לאָדז אין עטליכע שטיק. צו וואָס דאַרף מען דאָס? און אפשר — אויב מען פערוואַנדעלט דעם דייטשען „שאָקאָלאַד-קעניג" אין אַ יודישען „זיסען בחור", מעג מען אויף אַ פרעמיערע זינגען אַן אַלטען קופּלעט אויך.

דאָך ליגט אין די אויפפיהרונג אַ סך זאָרגפעלטיגקייט.

אין די מעלאָדישע געזאַנג-נומערען איז קענטיג אַ סך מיה פון דיריגענט זעלמאַן.

טעאַטער-מענש.

Dr. med.
Józef Imich
ספּעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאַז און אוירען-קראַנקה.
אָרדינאַטאָר פון קריז-שפּיטאַל א. נ. פרעז. מאַשטשיצקי.
צוריקגעקעהרט
מאַניושקע 1, טעל. 209-97.

היינט — אָפּצייכנונגס-טאָג פון „טאָז"

היינט קומט פאָר אַנ'אָפּצייכנונגס-טאָג פון „טאָז".

ס'איז לחלוטין איבעריג צו מאריך זיין וועגען דער געזעלשאַפטליכער בעדייטונג פון דער דאָזיגער פערדינסטפולער אינסטיטוציע, וואָס איז ביי אונז איינע פון די נויטיגסטע און וויכטיגסטע.

ס'ציז א פליכט און א מצווה, אז יעדער אייגער זאָל צוהילף-קומען דעם „טאָז" אויף דעם שענסטען און בעסטען אופן.

„טעמפּאָ"

נייע פוילישע צייטשריפט אין לאָדז

אין לאָדז איז ערשינען אַ ביי פויליש צוויי-וואָכענבלאַט א.נ. „טעמפּאָ".

דער ערשטער נומער פון דער צייטשריפט אונטער דער רעדאַקציע פון רעד. סטעפאַן געלבאַרד, ענטהאַלט אַ רייכען איבער עסאַנטען לעז-מאַטעריאַל אַקטועלע אַרטיקלען און פעליעטאָנען, וועלכע זענען זעהר אינטערעסאַנט פאַר דעם קולטורעלען לאָדז. אַ חוץ דעם פּאָליטישען און ווירטשאַפטליכען טייל, ווערט אין „טעמפּאָ" אָפּגעגעבען אַ גרויסער פּלאַץ פאַר טעאַטער, קינאָ, מוזיק, מאָדע, ספּאָרט א.ד.גל. אין דעם בעלעטריסטישען טייל דריקט זיך אָנ'אינטערעסאַנטע ערצעהלונג פון דעם אויסגעצייכנעטען רוסישען שרייבער באַגדאַנאָוו א.נ. „דאָס ערשטע מיידעל".

דער ערשטער נומער איז גוט רעדאַגירט און עסטעטיש אַרויסגעגעבען.

בענעפיס-אָוונד פון בעליבטע אַרטיסטען

פון טעאַטער „גאַנג" און „יאַר"

א גרויסע פּראַאינטערעסירונג האָט אַרויסגערופען דער געזעגנונגס-אָוונד פון בעליבטען יודיש פוילישען אַרטיסט און זינגער ה' ווורובעל-ווורובלעווסקי און בעקאַנטען הומאָריסט יול. סאַדאָווסקי, וועלכער קומט פאָר מיטוואָך, דעם 26 ד. מ. 8,30 אָוונד אין פילהאַרמאָניע-זאַל. אין פּראָגראַם נעמען אָנטייל אַרטיסטען פון אַלע לאָדזער טעאַטערס און קאַבאַרעטען אין דער צאָהל פון 30 מאַן. בילעטע צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

היינט און פאָלג. טעג!
פון פילם - מייסטערווערק, רעזשי פון שטערנבערג א. ג.
שאַנכאַי-עקספּרעס
אין די הויפּט-ראָלען:
Marlena Ditrich, Clive Brook, Anna May-Wong, Warner Oland.
אָנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאָג 1 בייטאָג.
פּאָפּולערע פרייזען פון די פלעצער.
הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.

א „טריף" אַרטיקעל אין לאָדז

פּאָליציי זוכט אַרום די סוחרים

(2) אין לאָדז ווערט לעצטענס פעריקויפט מאַסען נאַרקאָטישע אַרטיקלען צו כריוואַט-ערזאַגען. די פּאָליציי זוכט די הענדלער פון דער דאָזיגער שעדליכער סחורה.

„יודישע באַנדע" אין „סקאַלאַ"

די גאַסטשפּערשטעלונגען פון וואַרשאַווער קליינקונסט-טעאַטער „די יודישע באַנדע" אין „סקאַלאַ" טעאַטער, האָט אַרויסגערופען אַ אויסערגעוועהנליכע פּראַאינטערעסירונג ביים לאָדזער טעאַטער - עולם. צוליב'ן גלענצענדען שלאַגער פּראָגראַם „טאַנצט יודעלעך טאַנצט", וואָס ענטהאַלט ליטעטען, געזאַנג און טענץ.

ביי דער „ווילנער טרופּע"

היינט, דאָנערשטאָג און מאָרגען, פרייטאָג שפּילט די טרופּע אין קאַליש.

שבת, — „בונט אין אויסבעסערונגס-הויז.

אין די פוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט געשפּילט „מאַריוש".

אין קאַמעראַל-טעאַטער ווערט היינט געשפּילט „דירות-ליכווע".

אין „פּאָפּולאַרני" ווערט היינט געשפּילט די „צירק-פירשטין".

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 20-טען אָקטאָבער

11,40 פּרעסע-איבערזיכט. 11,50 מעטעאָ-ראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופטפליה-קאָמוניקאַציע. 11,58 צייט - סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן - פּליטען. 12,30 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 1,35 שול-פריהמאָרגען פון דער וואַרשאַווער „פילהאַרמאָניע". 3,50 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4.00 רעפעראַט. 4,15 אין דער פראַנצויזישער שפּראַך. 4,30 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4,40 רעפעראַט. 5,00 גראַמאָפאָן-פּליטען. 5,40 אַקטועלער רעפעראַט. 6,00 קאָנצערט פון לייכטע און טאַנץ - מוזיק. 6,40 לאָדזער פּאָסט-קעסטעל. 6,55 פערשידענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערן. 7,30 ליטעראַרישע פערטעל-שעה. 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע. 8,00 לייכטע מוזיק, ספּאָרט און פּרעסע-ידיעות. 9,30 טראַנסמיסיע פון קראָקאָ 10,15 טאַנץ - מוזיק. 10,55 מעטעאָראָלאָגישער און פּאָליציי-קאָמוניקאַט. 11,00 טאַנץ-מוזיק.

אויסלאַנד

7,30 שטוטגאַרט – אָפּערע. 8,00 האַמבורג – אָפּערע. 8,05 בעראָמינסטער — מוזיקאַלישע פּאָעמע. 8,10 קאָפּענהאַגען – סימפאָנישער קאָנצערט. 8,45 רוים – סימפאָנישער קאָנצערט. 9,15 לאָנדאָן – סימפאָנישער קאָנצערט.

דערהרגעט אַ יודישען בחור אין ווילנע

דער מערדער אַרעסטירט. — דער פערהאַלטענער מערדער טראַכט אויס אויפן דערמאָרדעטען אַ בילבול. — ווער איז אויסען געווען שלאָסבערג'ס טויט

ווילנע.

נעכטען אווענט האָט זיך אין שטאָט בליץ-שנעל פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אויף וואַרשאַווסקע געסעל זענען צוויי כוליגאַנעס בעפאַלען און דער-מאָרדעט דעם ווילנער יודישען יונגערמאַן בנימין שלאָסבערג 30 יאָהר אַלט, לויט זיין פאַך, אַ פאַר-מאַצעוט אַנ'אַפּטיקער.

די ידיעה וועגען דער דערמאָרדונג פון בנימין שלאָסבערג, וועלכער איז געווען אין שטאָט גוט בעקאַנט, האָט געמאַכט אויף אַלעמען אַ שטאַרקען רושם.

שוין זיבען יאָהרען איז בנימין שלאָסבערג געווען אַ שטענדיגער אייגגייער אין א יודישער פאַמיליע אויף קראָקאָווסקע געסעל.

ביי דער דאָזיגער פאַמיליע האָט אויך געוואוינט אַלס סוב-לאָקאַטאָרען די קריסטליכע פריילין מאַריאַ סיליצקאַ מיט איהרע עלטערן.

דאָ נישט לאַנג איז די יודישע פאַמיליע אַריבערגעפאָהרען אויף וואַרשאַווסקע געסעל נומ. 6, צוזאַמען מיט זיי איז אויך אַריבערגעפאָהרען די קריסטליכע פאַמיליע סיליצקאַ, ביידע פאַמיליעס האָבען געדונגען די דירה צוזאַמען.

פערשטעהט זיך, אַז אַריינקומענדיג צו זייערע יודישע בעקאַנטע, האָט בנימין שלאָסבערג זיך אויך בעקענט מיט מאַריא סיליצקאַן און איהרע עלטערן.

מאַריא סיליצקאַן איז דער יודישער יונגערמאַן שטאַרק געפעלען געוואָרען און זי האָט בעקומען געשפּרייטען צווישען איהרע בעקאַנטע פוילישע קלאַנגען, אַז שלאָסבערג איז אין איהר פערליבט און איז אַפילו גרייט מיט איהר חתונה צו האָבען.

שלאָסבערג האָט אויף דעם, פערשטעהט זיך, קיין אכט נישט געלייגט, פאָרזעהענדיג, וואָס פאַר אַ פאַטאַלע פאָלגען ס'וועלען האָבען די אומבעגרינדעטע קלאַנגען, וועלכע ס'האָט פערשפּרייט מאַריא סיליצקאַ.

דאָ מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט צו מאַריאַן סיליצקאַן גענומען אייַנגיין אַ געוויסער וולאַדיסלאַוו פרעסקי — אַ פעראָן מיט אַ פערדעכטיגער פערגאַנגענהייט, וועלכער איז פון מאַריא סיליצקאַס רייד שטאַרק אייפערזיכטיג געוואָרען צו שלאָסבערגען און האָט בעשלאָסען זיך אָן איהם נוקם צו זיין.

נעכטען 6 אווענט, ווען שלאָסבערג איז געקומען צו זיינע יודישע בעקאַנטע זענען גראַד געזעסען ביי מאַריאַן סיליצקאַן דער דערמאָנטער וולאַדיסלאַוו פרעזוסקי און זיין חבר וולאַדיסלאַוו כאַסאַ.

דערזעהענדיג שלאָסבערגען זענען פרעסקי און כאַסאַ פּלוצלונג צוגעלאָפען צו איהם און פרענסקי האָט נישט אויסרעדענדיג קיין וואָרט, פון גאַנצען כוח אַריינגעהאַקט איהם אַ מעסער אין ברוסט.

פרענסקי האָט גוט געצילט, דער מעסער האָט איהם געטראָפען אין האַרצען און שלאָסבערג איז געפאַלען אויף דער ערד אָן סמנים פון לעבען.

דער יודישער שכן האָט וועגען מאָרד גלייך אַלאַרמירט די פּאָליציי און די גיכע הילף.

ווען דער דאָקטאָר פון דער גיכער הילף איז אָנגעקומען אויפ'ן אָרט איז שוין געווען צו שפּעט. בנימין שלאָסבערג איז שוין געווען טויט.

נאָכ'ן בעגיין דעם שרעקליכען טאַט זענען פרענסקי און כאַסאַ אַנטלאָפען, אין אַ שעה אַרום איז שוין אָבער די פּאָליציי געפאַלען אויף דיערע שפּורען און ביידע פערמערדער זענען אַרעסטירט געוואָרען און זענען אונטער אַ שטאַרקער פּאָליציי-אישער שמירה אָפּגעפיהרט געוואָרען אין צענטראַל-אַרעסט-האַפּט 1

—=:O:=—

ווי אַזוי איז ווילנע געוואָרען פוילניש?

(ענדע פון 4-טע זייט).

האָט קאָשטשאַלקאָווסקי בעקומען אַ טעלעגראַמע, אַז די פוילישע אָפּטיילונגען ווערען אַרויסגעשטויסען פון ווילנע. גלייך גייט ער מיט דער בשורה אין בעלוועדער. פּילסודסקי בעפעהלט, אַז מ'זאָל זעהן איינהאַלטען אין ווילנע, וואָס מעהר פּאָזיציעס און מ'זאָל זיי נישט לאָזען זיך עוואַקואירען.

מיט אַ ספּעציעלען לאָקאָמאָטיוו לאָזט זיך קאָשטשאַלקאָווסקי אין דערזעלבער נאַכט קיין ווילנע, אָבער ער קען ווייטער ווי ביז לאַנדוואַראָווע נישט דערגרייכען. נעמט ער איבער די קאָמאַנדע איבער די פערבליבענע מיליטער-אָפּטיילונגען און מ'הויבט זיך אָן רוקען אין דער טיף. דער צוריקטריט איז אַ גיכער, אָבער פונדעסטוועגען בענעצט מען די ערד מיט געגוג בלוט. מ'איז דערמיט פשוט אויסען צו ווייזען די באָלשעוויקעס, אַז מ'וויל עס נישט וועקגעבען מיט א גרינגער האַנד.

ביי דער געלעגענהייט מעסט אויס קאָש-טשאַלקאָווסקי די גאַנצע ביאַליסטאָקער וואָיעוואָד-שאַפט אין דער לענג און ברייט. אגב, שוין צום צווייטען מאָל, ווייל דעם ערשטען מאָל האָט ער עס געטוהן, מאַרשירענדיג קיין ווילנע. ער האָט זיך דעמאָלס כלל נישט געריכט, דערצעהלט ער מיט אַ שמייכעל, אַז ס'וועט איהם אויסקומען אַמאָל צו זיין וואָיעוואָדע אין ביאַליסטאָק.

ווידער קערט מען זיך צוריק צו פּאָליטישער דיוועסיע-טעטיגקייט אין באָלשעוויסטישען טיל. אָפּיצירען און אונטער-אָפּיצירען פערקליידען זיך אין ציוויל, מ'אָרגאַניזירט געהיימע געוועהר-סקלאַדעס און מ'נעמט זיך צו דער אַרבייט.

דעם 14 אויגוסט הויבט זיך אָן אויפשטאַנד אַ קאָנטר-אָפענסיווע פון די פוילישע חיילות אין לאָמזשער, זעמבראָווער, ביאַליסטאָקער און שעד-לעצער קאַנטען. ס'הויבט זיך אָן אַ גאַנג פאָראויס. ביאַליסטאָק ווערט פערנומען דורך די פּאָלאַקען. באַלד קומט אַהער פּילסודסקי. שפּעטער ווערט פערנומען מיט גרויסע שוועריגקייטען גראָדנע; פּילסודסקי פאָהרט אָפּ אַהין. ס'קומט דאָרט אויך אָן גענעראַל זשעליגאָווסקי. דאָרט ווערט אויסגע-אַרבייט דער פּלאַן פון דער אַקציע, וואָס ענדיגט זיך מיט'ן איינעהמען ווילנע. די קאַמף-גרופּע פון גען. זשעליגאָווסקי שאַפט זיך אין איישישאָק. קיינער האָט נישט געהאַט קיין חשק צו געהן שלאָגען זיך מיט די ליטווינער, ביי וועלכע ס'געפינט זיך צו יענער צייט ווילנע. מיט צוויי וועגען האָט מען מאַרשירט אויף ווילנע. קאָשטשאַלקאָווסקי מיט זיין גרופּע איז געגאַנגען דורך דער רודניצקער פּושטשע און זשעליגאָווסקי מיט'ן וועקאָוועער טראַקט.

פּערעגדיגענדיג מיט'ן בעריהמטען זשעלי-גאָווסקי-מאַרש, מיט די וואַהלען צום ווילנער סיים און מיט דער סיים-רעזאָלוציע זיך אָנצושליסען צו פּוילען, געהט איבער דער רעפערענט צו דער פּויליש-ליטווישער פראַגע אין איצטיגען מאָמענט, זאָגענדיג צוו. אנד.:

דער דאָזיגער ענין שטעהט נאָך צד היום אויף אַ טויטען פונקט, אין אַ צושטאַנד פון „נישט שלום און נישט מלחמה". פון יענער זייט הערט זיך נאָך פון צייט צו צייט געשרייען: „גיט אונז אָפּ ווילנע", אָבער מיר האַלטען, אַז מיר דאַרפען נישט אָפּגעבען דאָס, וואָס איז אונזערס. פון אָפּגע-בען ווילנע קען קיין רייד נישט זיין. ס'קען נאָר גערעדט ווערען וועגען אָנקניפּען צווישען שכנות-דיגע און שפּעטער אפשר אויך ברידערליכע בעצי-הונגען. צי די קאָנצעפּציע פון אַ פּויליש-ליטווישער פעדעראַציע וועט נאָך אַמאָל אויפלעבען, צי נישט. איינס איז קלאָר, אַז ווילנע וועט שוין נישט ווערן אויס פּוילישע שטאָט. און דאָס פערשטעהען שוין אויך גוט די ניכטערע ליטווישע פּאָליטיקער.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
ול. ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2.
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

Dr. med. ST. HEINRICH
ספּעצ. פאַר קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען
פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 11—1 מיטאָג און פון 3—7 אָוונד
פּאָמאָרסקאַ 10, טעל. 147-67.
פאַר אומבעמיטעלטע – הנחות.

9758

צו פערקויפען

צוויי אבערלאקען 2 פעדימדיגע, 2 16-ער קעטעל-מאשינען, 2 22-ער קעטעל-מאשינען, איין זיים-מאשין און איין שנייד-מאשין ביי אונגער, קילינסקיעגא 49.

מאשינען-לעבער

ווערען אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע שפולערין צו א 10-ער מאשין צו סוויטערס. שענקעוויטש 39, ראבינאוויטש.

א שטריקער ווערט געזוכט אויף א 8-ער מאשין. קאשטשעלנא 6, בודקע 96. 6399

א מאשינער צו פעלצען קען זיך מעלדען ביי אדאלף פערפעצקי, שענקעוויטשא 71.

ס'איז נויטיג א קוואליפיצירטע וויקאנטשארקע צו סוויטערס. קילינסקיעגא 104, וו. 10.

עס ווערט געזוכט האנד-נייהערס צו דאמען-בעקלייד. צו דערוויסען זיך אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג.

לאקאלען

צו פערמיטען א וואוינונג פון 3 צימער מיט א קיך, באדע-צימער, ווי אויך אלע בעקוועהמליכ-קייטען אין צענטר פון שטאדט. — צו ערפאהרען גדאנסקא 5, וו. 5. 6400

2 צימערען און קיך, 1 שטוב מיט א קיך ווי אויך ענצעלנע שטיבען זענען פון זאפארט צו פערמיטען אויף בזשעזשינער 26 און אויף דער פראנציסקאנער 30, צו ערפאהרען ביים ווירט פראנציסקאנער 30. 7374

פערשידענעס

האט רחמנות! אזוי ווי איך בין א פרעמדער גלעזער און האב געוואלט ארייננמאכען א שויב, האב איך איבערגעלאזט דאס טרעגעל מיט'ן גלאז און וויים נישט די אדרעס, בעט איך דעם ייד, ער זאל אויפגעבען זיין אדרעס אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט" 6401

ווער עס נעמט ארויס ארבייט אויף א 8-ער מאשין, זאל זיך מעלדען וואולטשאנסקא 15, ביי הערשקאוויטש.

א יונגע ארימע פרוי זוכט א שטעל אלס אם' צו ערפאהרען לאגעווניצקא 4, מלכה כמיעלניצקא.

קויף און פערקויף

ביליג זאפארט צו פערקויפען א גרויסע שאמאט-קיך מיט א פיעטשניק אין בעסטן צושטאנד. פיעטריקאווער 58, 1-טער איינגאנג, 4-טער שטאק, וואוינונג 14.

געלעגענהייטליך און פרייזווירדיג צו פער-קויפען א ווילע אין פאדעמביצע אין אנ'ערשטקלא-סיגען פונקט. איינצעלהייטען צו ערפאהרען ביי ווינאקיר, זאווארזקא 16 a. 6376

יעדער איינציגער מעבעל
האט זיך אי-בערציינגט, אז פא"
דיוואנעס, פעלצען, גייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווילצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00=191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט
אויפנאהמעס צו מאטריקולען און פעסער
נור 1 זל. 6 שטיק
רעטושירט, ברוינע פארב. ווי אויך פאסט-קארטען-אויפנאהמען צו ביליגע פרייזען. איך נעהם אן צו קאפירען פון אמאטארען.
L. LAKS מיט אכטונג
זשעראמסקיעגא 84.
צופאהר מיט טראמוואיען 8, 5, 6, 16 און 9.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

שול-ביכער, ספרים, טלת'ים,
שרייב-מאטעריאל און מחזורים
25 פראצ. ביליגער!
ווסכאדניא 34 (פראנט-געשעפט)
הי אויך אריינגאנג דורכ'ן טויער.
צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהר-ביכער, ספעציעלען אויסוואהל פון מחזורים, אויך די חצלם-בעריהמטע חלר נער רב פניגים מחזורים, אויך מיט פוילישע איבערזעצונג ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים טלתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, שעהנע תפילין. צום נייעם שול-סעזאן פערקויף פון אלערליי שול-ביכער אויך שרייב-מאטעריאל אזוי אז דאס שול-יונגעל קען זיך אלעס איינקויפען אויף איין ארט און צו רעעלע פרייזען. פאר שול-קינדער — גרויסע הנחות
געדענקט דעם אדרעס:
ווסכאדניא 34 פראנט-געשעפט אדער דורכן טויער

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיצ-קאנסטווע), שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932
ב. מאן פעטריקאווער — 10 —

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „משארי") טעל. 134=72
נעהמט אן פון $2\,^1/_2$ – 4 און פון 7 – 8 אווענד

שייטלען
— מיט —
פאריזער שרינדען
ווי אויך
פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
און א נ ד ו ל א צ י ע
צו ביליגע פרייזען,
ביי ק ע ר ש
סקווערראווא 15.

א קאראקולענעם
דאמען-פאלטעו
פון גאנצע פעל, אויך א פאקענעם און א זשרעב-קענעם פערקויף איקביליג.
האטעל „מאנטייפער" זאכאדניא 45, צימער 17.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארט-געשריטענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

Dr. med.
REICHER
פאלודניאווע 28, טעל. 20193
[illegible]

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליכעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נאטענע הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הויסע פראפעסארן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראבירענינר בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-נארמעטען און ספעציעל ראמען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס. ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר בעראנעש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' ד"ר. י. ראפא-פארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין ווארמפעלטיגען פערלעכען מיר אנ'ארטאפעדישען באנדאזש. א דאנק דעם דאזיגען ארטא-פעדישען באנדאזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דראהט מיר נישט קיין שום געפאהר. כ'מוז בעמערקען, אז זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א נאפעל-ברוך און אלע באנדאזשען אויסגעפיהרטע אין וויען, בערלין און אנדערע שטעט און מוז בעטאנען אלס דאקטאר און אלס לייענ-דער, אז אדאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט בעניץ איך זיך מיט פאכמעניש פערלעגטען באנדאזש.

Doktór medycyny
M. Geller, Łódź, Kopernika 49.
דער רעיענט קאזשימיערוש ראסמאן אין לאדז, פיעטריקאווער 72 האט דאס דאזיגע אמטליך בעשטעטיגט. do LR678

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אווענד
זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

צאהן-ארצט
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
נעמט אן פון 10—1 מיטאג און פון 4-7 אווענד

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אווענד. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med.
H. Helman
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז און אויערן-קראנקה.
PIOTRKOWSKA 68, tel. 112-20
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 10 ביז 12 און פון 5 ביז 7 אווענד

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זגיערזשער 17, 17
טעלעפאן 33-116
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטעטיק.
—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
בעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אויסגעפערטיגט איז משך פון 1 שעה און פונאנדערגעשיקט איבער דער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . —60 4
זאכ'ן טעקסט—12 . . . . . —18 8
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער ז"ט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיג. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufmen